

Bruxelles, 14.10.2015
COM(2015) 497 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Comerț pentru toți

Către o politică comercială și de investiții mai responsabilă

COMERȚ PENTRU TOȚI

Către o politică comercială și de investiții mai responsabilă

Introducere

1. Comerțul și investițiile sunt motoare puternice pentru creștere și crearea de locuri de muncă

1.1. UE are performanțe comerciale ridicate

1.2. Agenda economică și comercială a UE sporește beneficiile comerțului

2. O politică eficace care răspunde noilor realități economice și care se ridică la înălțimea promisiunilor sale

2.1. Răspunsul la dezvoltarea lanțurilor valorice globale

2.2. Respectarea promisiunilor: punerea în aplicare, asigurarea respectării legii, întreprinderile mici și lucrătorii

3. O politică comercială și de investiții mai responsabilă

3.1. O colaborare mai strânsă cu statele membre, cu Parlamentul European și cu societatea civilă

3.2. Un proces de elaborare a politicilor mai deschis

4. O politică comercială și de investiții bazată pe valori

4.1. O abordare mai receptivă a așteptărilor cetățenilor în materie de reglementare și de investiții

4.2. O agendă comercială pentru a promova dezvoltarea durabilă, drepturile omului și buna guvernare

5. Un program de negocieri orientat spre viitor pentru a modela globalizarea

5.1. Revigorarea sistemului comercial multilateral

5.2. Înregistrarea de progrese în relațiile bilaterale

Concluzie

Introducere

În urma unei recesiuni lungi și dureroase, provocarea cu care se confruntă acum Uniunea Europeană este de a stimula crearea de locuri de muncă, creșterea și investițiile. Comisia consideră că acestea se numără printre principalele sale priorități politice. Comerțul este unul dintre puținele instrumente disponibile pentru stimularea economiei fără a împovăra bugetele de stat, în mod similar cu reformele structurale întreprinse de statele membre și cu acțiunile întreprinse ca parte a planului de investiții al UE ⁽¹⁾.

UE se află într-o poziție favorabilă pentru a utiliza politica comercială și de investiții în scopul atingerii acestui obiectiv atât în beneficiul întreprinderilor, cât și al consumatorilor și al lucrătorilor. UE este cel mai mare exportator și importator mondial de mărfuri și servicii luate împreună, cel mai mare investitor străin direct și cea mai importantă destinație pentru investițiile străine directe (ISD). Cu această dimensiune, UE este cel mai mare partener comercial pentru aproximativ 80 de țări și al doilea partener ca importanță pentru încă 40 de țări. UE ar trebui să utilizeze acest punct forte atât în beneficiul propriilor cetățeni, cât și în beneficiul cetățenilor din alte părți ale lumii, în special al celor din țările cele mai sărace ale lumii.

Totuși, schimbarea modului în care funcționează economia mondială implică un mod diferit de concepere a politicii comerciale. Sistemul economic actual, eminamente global și digital, se bazează pe lanțuri valorice internaționale; astfel conceperea, proiectarea și producția au loc în etape diferite în mai multe țări.

Politica comercială și de investiții a Uniunii Europene trebuie să țină cont și mai mult de această realitate, analizând toate modalitățile în care societățile din UE interacționează cu restul lumii. Spre exemplu, în prezent serviciile sunt comercializate din ce în ce mai mult la nivel transfrontalier. Acestea sunt, de asemenea, strâns interconectate cu comerțul tradițional cu produse industriale. În consecință, comerțul implică din ce în ce mai mult deplasarea dincolo de frontiere nu doar a mărfurilor, ci și a persoanelor și a informațiilor. Acest lucru intensifică modalitățile prin care comerțul stimulează schimbul de idei, competențe și inovații. Politica comercială a UE trebuie să faciliteze acest schimb.

O politică comercială eficace ar trebui, de asemenea, să se coordoneze cu politica pentru dezvoltare și cu politica externă mai amplă a UE, precum și cu obiectivele externe ale politicilor interne ale UE, astfel încât acestea să se consolideze reciproc. Impactul politicii comerciale are repercusiuni importante asupra peisajului geopolitic și *vice versa*. În plus, politica comercială, combinată cu cooperarea pentru dezvoltare, este un motor puternic de creștere economică în țările în curs de dezvoltare. UE își va menține angajamentul de lungă durată asumat față de dezvoltarea durabilă în cadrul politicilor sale comerciale, care contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) recent convenite în cadrul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă⁽²⁾. În cele din urmă, politica comercială consolidează funcționarea pieței interne a UE, creând legătura dintre normele sale și sistemul comercial mondial.

În ultimii ani, dezbateră privind comerțul s-a intensificat. Politica comercială stârnește în prezent interesul unui public mult mai larg și mulți și-au exprimat preocupări legate de aspecte precum protecția oferită de cadrul de reglementare și impactul ei potențial asupra locurilor de muncă. Discuția s-a axat în mare măsură pe Parteneriatul transatlantic pentru comerț și investiții (TTIP). Prezenta comunicare nu se limitează la acesta, ci vizează agenda comercială mai amplă ale Uniunii. Totuși, în urma dezbaterii TTIP, Comisia a tras concluzii care sunt relevante pentru politica comercială a UE în sens larg. În mod fundamental, dezbateră a adus în atenție următoarea întrebare: „Pentru cine este politica comercială a UE?” Prezenta comunicare arată că politica comercială a UE este pentru toți. Ea urmărește să amelioreze condițiile pentru cetățeni, consumatori, lucrători și persoanele care desfășoară activități independente, pentru întreprinderile mici, mijlocii și mari, precum și pentru persoanele cele mai sărace din țările în curs de dezvoltare și răspunde preocupărilor celor care au sentimentul că au de pierdut de pe urma globalizării. Politica comercială trebuie să genereze creștere economică, să contribuie la crearea de locuri de muncă și să stimuleze inovarea, însă, în același timp, ea trebuie să fie în concordanță cu principiile modelului european. Pe scurt, trebuie să fie responsabilă. Trebuie să fie eficace în a oferi oportunități

⁽¹⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Un plan de investiții pentru Europa”, COM(2014) 903.

⁽²⁾ Organizația Națiunilor Unite, „*Transforming our world — The 2030 Agenda for Sustainable Development*” („Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”).

economice. Trebuie să fie transparentă și deschisă controlului public. Trebuie să promoveze și să apere valorile europene.

1. Comerțul și investițiile sunt motoare puternice pentru creștere și crearea de locuri de muncă

1.1. UE are performanțe comerciale ridicate

Comerțul nu a fost niciodată mai important decât în prezent pentru economia UE. În urma crizei recente, am realizat faptul că schimburile comerciale ar putea fi o forță stabilizatoare în perioadele dificile. Atunci când cererea internă a UE a fost redusă, schimburile comerciale au atenuat efectele negative ale recesiunii prin reorientarea cererii din partea economiilor în creștere către Europa. Comerțul va fi o sursă de creștere și mai importantă în viitor. Se estimează că aproximativ 90 % din creșterea economică la nivel mondial în următorii 10 - 15 ani va fi generată în afara Europei. Redresarea economică va trebui să fie consolidată prin legături mai strânse cu noile centre ale creșterii mondiale.

Vânzările către restul lumii au devenit o sursă din ce în ce mai semnificativă de locuri de muncă pentru europeni. Peste 30 de milioane de locuri de muncă sunt susținute în prezent de exporturile în afara Uniunii Europene, cu două treimi mai mult decât cu 15 ani în urmă, ceea ce înseamnă că, în prezent, aproape unul din șapte locuri de muncă din Europa se bazează pe exporturi. Acestea sunt locuri de muncă cu înaltă calificare și mai bine plătite decât media. Ele sunt răspândite în toate statele membre ale UE și sunt legate atât în direct, cât și indirect de exporturile în afara UE. De exemplu, 200 000 de locuri de muncă în Polonia, 140 000 în Italia și 130 000 în Regatul Unit sunt legate de exporturile germane în afara UE. Exporturile franceze în afara UE sprijină 150 000 de locuri de muncă în Germania, 50 000 în Spania și 30 000 în Belgia. Prin urmare, beneficiile schimburilor comerciale sunt mult mai ample decât se crede adesea ⁽³⁾.

Exporturile sprijină, de asemenea, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) din Europa. Peste 600 000 de IMM-uri, în care lucrează peste 6 milioane de oameni, exportă direct mărfuri în afara UE, reprezentând o treime din exporturile UE. O astfel de prezență la nivel internațional face aceste întreprinderi mai competitive și le permite să își diversifice piețele. Un număr mult mai mare exportă servicii sau exportă indirect în calitate de furnizori ai altor societăți mai mari. Încă și mai multe au ambiția de a exporta în viitor, deoarece exportul este adesea cea mai rapidă modalitate de a se dezvolta și de a crea locuri de muncă.

Oportunitățile de export au o importanță crucială pentru sectoarele supuse unor schimbări structurale, precum sectorul agroalimentar ⁽⁴⁾. Reformele progresive din cadrul politicii agricole comune au permis sectorului să devină mai orientat către piață, să fie mai competitiv la nivel internațional și să reacționeze la noi oportunități de piață.

Importurile sunt la fel de importante. Deschiderea economiei UE pentru comerț și investiții reprezintă o sursă majoră de creștere a productivității și a investițiilor private, de care UE are atât de mare nevoie. Ele contribuie cu idei și inovații, noi tehnologii și cercetare de cel mai înalt nivel. De asemenea, importurile sunt în beneficiul consumatorilor, prin reducerea prețurilor și lărgirea gamei de opțiuni. Costurile mai mici și accesul la o gamă mai largă de factori de producție contribuie în mod direct la competitivitatea întreprinderilor din UE, atât la nivel național, cât și internațional.

În general, dezvoltarea lanțurilor valorice globale subliniază interdependența dintre importuri și exporturi. Este arhicunoscut faptul că producția în UE depinde de importurile de energie și de materii prime, dar se uită adesea faptul că același lucru este valabil și pentru piese de schimb, componente și mijloace de producție precum mașinile și echipamentele tehnice. Împreună, aceste produse reprezintă 80 % din importurile UE. Ele sunt esențiale pentru funcționarea economiei și pentru competitivitatea întreprinderilor din UE. Cota importurilor din exporturile UE a crescut cu mai mult de jumătate în raport cu anul 1995.

Investițiile sunt esențiale. Investițiile în străinătate ajută întreprinderile europene să își amelioreze competitivitatea. Investiții străine creează locuri de muncă pentru 7,3 milioane de persoane în UE. Investițiile în ambele direcții sunt o componentă esențială a infrastructurii care conectează economia europeană la lanțurile valorice globale. „Planul de investiții pentru Europa” al UE are scopul de a stimula investițiile, care în 2014 au

⁽³⁾ Comisia Europeană, documentul DG TRADE „How trade policy and regional trade agreements support and strengthen EU economic performance” („Modul în care politica comercială și acordurile comerciale regionale sprijină și consolidează performanța economică a UE”), martie 2015.

⁽⁴⁾ Lanțul de aprovizionare cu alimente în UE oferă 47 de milioane de locuri de muncă și reprezintă 7 % din PIB și peste 7 % din exporturile de mărfuri ale UE.

scăzut cu 15 % față de nivelurile din perioada anterioară crizei. O cerință esențială este de a asigura o utilizare mai inteligentă a resurselor financiare noi și a celor existente. Partenerii internaționali joacă un rol central în acest proces. Politica UE privind investițiile străine directe (ISD) ar trebui să sprijine acest proces, în conformitate cu obiectivele și prioritățile Strategiei Europa 2020 ⁽⁵⁾.

Întreprinderile din UE sunt foarte competitive la nivel mondial. Prin urmare, UE este în măsură să beneficieze de o mai mare implicare la nivel internațional. De la începutul secolului, exporturile de mărfuri europene aproape s-au triplat, crescând cu aproximativ 1,5 mii de miliarde EUR. Cota UE din exporturile mondiale de mărfuri rămâne la peste 15 % din total, înregistrând de la începutul secolului doar o ușoară scădere, de la puțin peste 16 %. Acest lucru trebuie privit în contextul creșterii înregistrate de China, a cărei cotă din exporturile mondiale de mărfuri a crescut de la 5 % la peste 15 % în aceeași perioadă. În acest context, performanța UE este excepțională. Situația este, de asemenea, mai bună comparativ cu a altor economii. Statele Unite au înregistrat o scădere a cotei de exporturi de patru ori mai mare decât cea a Europei în termeni relativi, rămânând cu mai puțin de 11 % din totalul exporturilor de mărfuri la nivel mondial, o scădere de la peste 16 % în 2000, când avea același nivel ca și cel al UE. Același lucru s-a întâmplat și cu Japonia, a cărei cotă s-a înjumătățit, ajungând de la 10 % la 4,5 % din piața mondială a exporturilor de mărfuri.

1.2. Agenda economică și comercială a UE sporește beneficiile comerțului

Pentru a crește capacitatea UE de a beneficia de comerț și investiții, Comisia a elaborat o agendă bilaterală ambițioasă care completează angajamentele asumate de UE în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). UE a încheiat sau este în proces de negociere a unor acorduri bilaterale de liber schimb (ALS) cu parteneri de pe toate continentele⁽⁶⁾. Dacă în urmă cu zece ani acordurile de liber schimb în vigoare acopereau mai puțin de un sfert din schimburile comerciale ale UE, astăzi astfel de acorduri acoperă mai mult de o treime din schimburile comerciale ale UE. Dacă toate negocierile în curs ar fi finalizate, s-ar putea ajunge la două treimi. În prezent, aceasta este, de departe, cea mai ambițioasă agendă comercială din lume.

ALS dintre UE și Coreea de Sud este un exemplu grăitor, atât în ceea ce privește tipurile de acorduri de nouă generație pe care UE le poate negocia, cât și în ceea ce privește rezultatele concrete pe care le produc respectivele acorduri. Este cel mai ambițios acord comercial implementat vreodată de UE, care elimină aproape 99 % din taxe pentru ambele părți în termen de cinci ani și care oferă soluții pentru barierele comerciale netarifare (BNT). Acest acord este mai cuprinzător decât ALS SUA - Coreea. În patru ani, exporturile de mărfuri ale UE au crescut cu 55 %, generând exporturi suplimentare în valoare de 4,7 miliarde EUR în cursul primilor trei ani. Exporturile de automobile au crescut de peste trei ori. Deficitul comercial de lungă durată al UE s-a transformat acum în excedent. Cota UE în importurile Coreei a crescut de la 9 % la 13 %, în timp ce cota SUA a rămas stabilă, iar Japonia a pierdut 2 %.

Totuși, politica comercială poate avea un efect pozitiv numai dacă este susținută de reforme interne. Reformele structurale, reducerea birocrăției, facilitarea accesului la finanțare și sporirea investițiilor în infrastructură, în competențe și în cercetare și dezvoltare sunt esențiale pentru a consolida capacitatea Uniunii de a profita de avantajele oferite de piețele deschise. Planul de investiții al UE reunește aceste reforme la nivelul Uniunii și va face întreprinderile europene, în special IMM-urile, și mai competitive. În același timp, experiența recentă a demonstrat că reformele structurale implementate de statele membre duc la îmbunătățirea performanțelor comerciale. Semestrul european este, prin urmare, un instrument important pentru a maximiza sinergiile dintre politica comercială și politicile interne.

2. O politică eficace care răspunde noilor realități economice și care se ridică la înălțimea promisiunilor sale

⁽⁵⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Bilanțul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”, COM(2014) 130.

⁽⁶⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf

2.1. Răspunsul la dezvoltarea lanțurilor valorice globale

Dată fiind globalizarea lanțurilor valorice, politica comercială nu mai poate fi abordată dintr-o perspectivă mercantilistă limitată. Creșterea costului importurilor reduce capacitatea întreprinderilor de a vinde pe piețele mondiale. Interdependențele trebuie să fie mai bine înțelese. Nu se obține niciun avantaj dacă se recurge la măsuri protecționiste, chiar și în circumstanțele economice dificile actuale.

Politica comercială a UE trebuie să consolideze locul Europei în lanțurile de aprovizionare globale. Ea trebuie să susțină întreaga paletă de activități economice prin care europenii creează și vând valoare. Aceasta include fabricarea de componente și produse finite, care este de importanță vitală ⁽⁷⁾, dar și serviciile, cercetarea, proiectarea și marketingul, asamblarea, distribuția și întreținerea.

Adaptându-se la această realitate, politica comercială a UE a depășit deja stadiul discuțiilor tradiționale cu privire la tarife. Ea adoptă o abordare holistică ce înglobează aspecte vitale precum achizițiile publice, concurența, inclusiv subvențiile sau barierele sanitare și fitosanitare. Acestea rămân esențiale. Cheltuielile cu achizițiile publice, de exemplu, reprezintă între 15 % și 20 % din PIB la nivel mondial. Investițiile în infrastructură și alte achiziții publice în economiile emergente și dezvoltate vor fi probabil principalele forțe motrice ale creșterii economice în următorii ani. În timp ce UE și-a integrat treptat și și-a deschis piețele, întreprinderile din UE se lovesc în continuare de practici discriminatorii și restrictive în străinătate. Prin urmare este esențial să se asigure condiții egale de acces la piețe, iar acest lucru poate fi realizat parțial prin acorduri de liber schimb și prin negocieri privind aderarea unor noi țări la Acordul OMC privind achizițiile publice.

Totuși, politica comercială va trebui să abordeze o gamă mai largă de aspecte, dacă UE dorește să își asigure poziția în lanțurile valorice globale. Acest lucru ne impune promovarea comerțului cu servicii, facilitarea comerțului electronic, sprijinirea mobilității specialiștilor, eliminarea fragmentării la nivel de reglementare, garantarea accesului la materii prime, protejarea inovării și asigurarea unei gestionări rapide a procedurilor vamale. Este necesară o strategie concertată între diferite domenii de politică economică pentru a garanta în egală măsură gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare (a se vedea punctele 4.1.1 și 4.2.3) și pentru a lupta contra practicilor agresive de transfer al profiturilor și a strategiilor fiscale agresive din partea companiilor care profită de fragmentarea lanțurilor valorice. Comisia recurge la diferite instrumente de politică pentru a remedia această problemă. Acordurile comerciale sprijină eforturile de promovare a standardelor internaționale în materie de transparență și de bună guvernare.

2.1.1. Promovarea comerțului cu servicii

Serviciile reprezintă aproximativ 70 % din PIB-ul și locurile de muncă din UE și constituie o parte din ce în ce mai importantă a comerțului internațional. În trecut, majoritatea serviciilor nu puteau fi furnizate decât la nivel local. Tehnologia a schimbat acest lucru, iar exporturile de servicii din UE s-au dublat în zece ani, ajungând până la 728 de miliarde EUR în 2014. În plus, dincolo de comerțul cu servicii în sine, în prezent societățile producătoare cumpără, produc și comercializează din ce în ce mai multe servicii care le permit să își vândă produsele. Această integrare a serviciilor în procesul de fabricație a crescut în mod semnificativ în ultimii ani. Serviciile reprezintă în prezent aproape 40 % din valoarea mărfurilor exportate din Europa. Aproximativ o treime din locurile de muncă generate de exporturile de mărfuri fabricate sunt de fapt în societăți care furnizează servicii auxiliare, de exemplu transport și logistică. Pentru echipamente complexe, cum ar fi mașinile industriale, turbinele eoliene sau dispozitivele medicale, serviciile precum instalarea, suportul tehnic, formarea și întreținerea fac parte din pachet. Sunt, de asemenea, necesare multe alte servicii pentru întreprinderi, servicii de asigurare, de telecomunicații și de transport.

Creșterea numărului de servicii integrate în industria prelucrătoare impune în continuare un accent tot mai mare pe liberalizarea serviciilor, atât în cadrul UE, cât și cu restul lumii. Este din ce în ce mai important să se îmbunătățească accesul la piață pentru industria prelucrătoare și pentru servicii în conjuncție unele cu altele. Aceasta înseamnă că trebuie să ne îndepărtăm de orientarea clasică adoptată în cadrul negocierilor comerciale care consistă în tratarea separată a mărfurilor și a serviciilor în cadrul angajamentelor în materie de liberalizare. De exemplu, mobilitatea persoanelor care furnizează servicii poate sprijini vânzările de

⁽⁷⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Pentru o renaștere industrială europeană”, COM(2014) 14.

mărfuri și servicii, iar facilitarea comerțului electronic și a fluxurilor de date sprijină atât întreprinderile care comercializează mărfuri, cât și pe cele care prestează servicii.

Facilitarea comerțului cu servicii necesită, de asemenea, deschidere față de investițiile străine directe. Peste 60 % din investițiile directe ale UE în străinătate sunt legate de comerțul cu servicii. Comerțul internațional cu servicii impune societăților comerciale să se stabilească pe piețele din străinătate pentru a deservi noii clienți locali. OMC estimează că două treimi din servicii sunt furnizate prin înființarea unei societăți. Investițiile în întreaga lume permit, de asemenea, societăților care prestează servicii să ofere clienților de pe piețele locale soluții la scară mondială, sprijinind astfel integrarea în lanțurile valorice globale a industriei prelucrătoare și a societăților din UE care prestează servicii. Negocierile purtate de UE privind investițiile internaționale, precum și dimensiunea internațională a Planului de investiții pentru Europa, vor facilita aceste interconexiuni.

UE este unul dintre cei 25 de membri ai OMC care negociază ambițiosul acord plurilateral privind comerțul cu servicii (TiSA). Împreună, acești membri reprezintă deja 70 % din comerțul mondial cu servicii, iar TiSA ar putea impulsiona toți membrii OMC să înregistreze progrese în direcția liberalizării și a reglementării serviciilor, diminuând astfel decalajul față de nivelul de liberalizare și reglementare din domeniul comerțului cu mărfuri. În plus, negocierile în curs pentru încheierea unui acord privind bunurile de mediu (*Environmental Goods Agreement* - EGA) ar trebui în cele din urmă să abordeze problematica serviciilor necesare pentru vânzarea acestor bunuri în mod eficace la nivel transfrontalier. UE a propus, de asemenea, ca Agenda de dezvoltare de la Doha (ADD) a OMC să se axeze pe serviciile care sunt elemente puternic catalizatoare pentru comerțul cu mărfuri.

În același timp, poziția UE cu privire la serviciile publice rămâne clară. Acordurile comerciale încheiate de UE nu împiedică și nu vor împiedica guvernele, la orice nivel, să sprijine sau să reglementeze serviciile în domenii precum apa, educația, sănătatea și serviciile sociale și nici nu vor împiedica asupra schimbărilor de politică în ceea ce privește finanțarea și organizarea acestor servicii. Acordurile comerciale nu vor impune guvernelor să privatizeze niciun serviciu și nu vor împiedica guvernele să extindă gama de servicii pe care le oferă cetățenilor.

Comisia va acorda prioritate comerțului cu servicii, căutând să obțină rezultate ambițioase în toate negocierile comerciale.

2.1.2. Facilitarea comerțului electronic

Revoluția digitală îndepărtează barierele geografice și anulează distanțele, cu un impact enorm asupra economiilor și societăților din întreaga lume. Pentru comerț, aceasta înseamnă noi oportunități, inclusiv pentru IMM-urile și pentru consumatorii din UE, datorită unei piețe mondiale a comerțului electronic estimate în prezent la peste 12 mii de miliarde EUR⁽⁸⁾. Deși în cazul comerțului transfrontalier costurile de asigurare a conformității sunt de obicei mai ridicate pentru întreprinderile mai mici decât pentru cele mai mari, comerțul electronic oferă posibilitatea chiar și întreprinderilor mici să aibă acces la clienți din întreaga lume. În calitate de cel mai mare exportator de servicii din lume, Uniunea Europeană se află într-o poziție privilegiată pentru a beneficia de aceste avantaje.

Revoluția digitală a ridicat, de asemenea, noi probleme legate de protecția consumatorilor și a datelor cu caracter personal ale acestora, atât în UE, cât și la nivel internațional. Comisia se angajează să garanteze că drepturile fundamentale ale cetățenilor UE la viață privată și la protecția datelor cu caracter personal sunt garantate pe deplin de un cadru juridic solid pentru protecția datelor⁽⁹⁾. Normele privind prelucrarea datelor cu caracter personal nu se negociază în cadrul acordurilor comerciale și nu sunt afectate de acestea.

Economia digitală antrenează însă noi tipuri de bariere comerciale care trebuie surmontate. Unele dintre ele afectează societățile axate în mod specific pe comerț prin canale digitale, iar altele afectează o gamă mai largă de societăți. Colectarea, stocarea, prelucrarea și transferul de date (inclusiv informațiile economice, financiare, statistice și științifice), precum și digitalizarea acestor date, au devenit parte integrantă a modelelor de

⁽⁸⁾ Unctad, *Information Economy Report*, 2015.

⁽⁹⁾ Comisia Europeană, „Propunere de regulament privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (Regulament general privind protecția datelor)”, COM(2012) 11.

afaceri moderne, inclusiv pentru firmele producătoare. De fapt, acestea au un rol principal în dezvoltarea lanțurilor valorice globale. Prin urmare, libera circulație a datelor la nivel transfrontalier a devenit din ce în ce mai importantă pentru competitivitatea europeană în general. Cooperarea în materie de reglementare, recunoașterea reciprocă și armonizarea standardelor sunt cele mai bune instrumente pentru a răspunde provocărilor economiei digitale.

Strategia privind piața unică digitală ⁽¹⁰⁾ abordează multe dintre aceste întrebări în cadrul UE. Cu toate acestea, societățile europene se confruntă în continuare cu obstacole semnificative în întreaga lume, cum ar fi reglementări netransparente, intervenția guvernului sau cerințe nejustificate în materie de localizare a datelor și de stocare a datelor. Securitatea datelor este esențială pentru toate societățile care procesează date. Infrastructurile digitale, criptarea și standardele comune sunt, de asemenea, importante pentru lanțurile valorice globale și, prin urmare, se încadrează și ele în domeniul politicii comerciale. În plus, unele dintre acțiunile-cheie ale strategiei privind piața unică digitală, cum ar fi inițiativa pentru un „cloud european” și reforma în domeniul drepturilor de autor, au o dimensiune internațională care ar putea fi abordată în acordurile comerciale.

Obiectivul UE ar trebui să fie crearea unor condiții de concurență egale la nivel mondial, fără discriminare și fără cerințe nejustificate de localizare a datelor. Europa ar trebui să promoveze acest obiectiv în cadrul forurilor bilaterale, plurilaterale și multilaterale.

Comisia va încerca să utilizeze acordurile de liber schimb și TiSA pentru a stabili norme pentru comerțul electronic și fluxurile transfrontaliere de date și pentru a aborda noi forme de protecționism digital, în deplină conformitate cu normele privind protecția și confidențialitatea datelor în UE și fără a aduce atingere acestor norme.

2.1.3. Susținerea mobilității și abordarea problematicii migrației

Circulația temporară a specialiștilor a devenit o condiție esențială a internaționalizării activităților comerciale în toate sectoarele. Ea facilitează exporturile și permite remedierea lacunelor în materie de competențe. Restricțiile în calea mobilității sunt omniprezente la nivel internațional și pot diminua beneficiile care decurg din acordurile comerciale și de investiții. Mobilitatea specialiștilor nu aduce atingere legilor și reglementărilor sociale și a celor în materie de ocupare a forței de muncă.

Potențialul economic al circulației temporare a prestatorilor de servicii în mod particular este evidențiat în Agenda europeană privind migrația ⁽¹¹⁾. În Agendă se face apel, de asemenea, la o mai bună utilizare a sinergiilor între diferite domenii de politică pentru a stimula cooperarea cu țările terțe în materie de migrație și refugiați ⁽¹²⁾. Politica comercială ar trebui să ia în considerare cadrul de politică pentru returnarea și readmisia migranților ilegali.

Comisia:

- va negocia dispozițiile privind mobilitatea care sunt legate direct de vânzarea anumitor mărfuri și echipamente (de exemplu, servicii de inginerie și de întreținere), în paralel cu negocierile privind accesul pe piață pentru produsele respective;
- se va oferi să încorporeze anumite beneficii ale directivei privind transferul în cadrul aceleiași companii ⁽¹³⁾ în acordurile comerciale și de investiții, dacă partenerii la aceste acorduri oferă în schimb un tratament identic pentru specialiștii europeni;
- cu prilejul revizuirii directivei privind cartea albastră ⁽¹⁴⁾, va evalua posibilitatea de a include condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe care furnizează un serviciu temporar, în conformitate cu angajamentele UE din cadrul acordurilor comerciale;
- va promova recunoașterea calificărilor profesionale în cadrul acordurilor comerciale;

⁽¹⁰⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „O strategie privind piața unică digitală pentru Europa”, COM(2015) 192.

⁽¹¹⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „O agendă europeană privind migrația”, COM(2015) 240.

⁽¹²⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Planul de acțiune al UE privind returnarea”, COM(2015) 453.

⁽¹³⁾ Directiva 2014/66/UE, 15 mai 2014, JO L 157.

⁽¹⁴⁾ Directiva 2009/50/CE a Consiliului, 25 mai 2009, JO L 155.

- va utiliza mai eficace sinergiile dintre politica comercială și politica UE în materie de returnare/readmisie și de facilitare a eliberării vizelor, pentru a asigura obținerea unor rezultate mai bune pentru UE în ansamblul ei și
- va sprijini schimburile, activitățile de formare și alte programe și portaluri de consolidare a capacităților, finanțate de UE, care favorizează utilizarea eficace a dispozițiilor în materie de mobilitate din cadrul ALS.

2.1.4. Consolidarea cooperării internaționale în materie de reglementare

Cerințele care se aplică produselor și serviciilor diferă considerabil în întreaga lume, uneori din cauza diferențelor culturale și a alegerilor societale, însă adesea numai pentru că abordările în materie de reglementare au fost dezvoltate în mod izolat. O astfel de fragmentare la nivel de reglementare presupune costuri suplimentare semnificative pentru producători, care trebuie să își modifice produsele și/sau să fie supuși unei duble evaluări de conformitate care nu aduce nimic în plus în materie de siguranță sau alte beneficii publice; în unele cazuri, este vorba doar de protecționism disimulat. Aceste costuri sunt deosebit de mari pentru IMM-uri, adesea putând constitui o barieră insurmontabilă în calea accesului la piață.

Deși este mai ușor să se abordeze aceste aspecte în cadrul negocierilor bilaterale, soluțiile la nivel regional și mondial au un impact mai mare. Consolidarea cooperării internaționale în materie de reglementare contribuie la facilitarea comerțului, ridică standardele mondiale, face reglementările mai eficace și ajută autoritățile de reglementare să utilizeze mai bine resurse limitate. Aceasta trebuie să se realizeze într-un mod care nu limitează dreptul guvernelor de a acționa pentru a realiza obiectivele legitime de politică publică (a se vedea punctul 4.1.1). Progresele înregistrate în ceea ce privește partenerii comerciali strategici, de exemplu Statele Unite și Japonia, vor da un nou impuls lucrărilor în cadrul unor organisme precum Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite (CEE-ONU) pentru autovehicule, Conferința internațională pentru armonizarea produselor farmaceutice sau organismele internaționale de standardizare în domeniul sanitar și fitosanitar, precum Codex Alimentarius pentru produsele alimentare. Organizațiile internaționale de standardizare (ISO, IEC și ITU) joacă, de asemenea, un rol important. OMC și-ar putea dezvolta rolul pe care îl deține în promovarea bunelor practici în materie de reglementare.

Comisia:

- va aborda aspectele legate de reglementare ca o prioritate în cadrul negocierilor și va favoriza o mai bună cooperare în cadrul forurilor internaționale de reglementare, menținând, în același timp, standardele europene înalte.
- va continua să depună eforturi în vederea eliminării barierelor netarifare prin aplicarea acordurilor și prin cooperare în materie de reglementare.

2.1.5. Asigurarea unei gestionări eficiente a vămilor

Gestionarea eficientă a circulației mărfurilor de-a lungul lanțurilor de aprovizionare internaționale este esențială. Acesta asigură facilitarea comerțului, protecția intereselor financiare și economice ale UE și ale statelor sale membre, precum și respectarea reglementărilor comerciale. Agențiile din UE și din întreaga lume trebuie să gestioneze și să reducă la minimum o gamă largă de riscuri care rezultă din comerțul mondial. Este necesar să se intensifice schimbul de informații în materie de risc (ținând seama în mod corespunzător de protecția datelor cu caracter personal și a secretului de afaceri), coordonarea între vămi și alte autorități și cooperarea internațională. Punerea în aplicare a normelor care facilitează comerțul din cadrul OMC și al acordurilor bilaterale și includerea acestora în viitoarele ALS sunt dimensiuni din ce în ce mai importante ale politicii comerciale.

Comisia va valorifica cât mai bine asistența administrativă reciprocă existentă și va promova, de asemenea, utilizarea de către partenerii comerciali ai UE a programelor referitoare la operatorii economici autorizați pentru a aborda riscurile din lanțurile de aprovizionare globale.

2.1.6. Garantarea accesului la energie și materii prime

Având în vedere dependența UE de importul de resurse, accesul la energie și la materii prime este esențial pentru competitivitatea UE. Acordurile comerciale pot îmbunătăți accesul prin stabilirea de norme referitoare la nediscriminare și la tranzit, prin abordarea cerințelor privind conținutul local, prin încurajarea eficienței energetice și a comerțului cu surse regenerabile de energie și prin asigurarea unor condiții de concurență echitabilă între întreprinderile deținute de stat și alte societăți, în conformitate cu principiile pieței. Astfel de dispoziții trebuie să respecte pe deplin suveranitatea fiecărei țări asupra resurselor sale naturale și nu trebuie să împiedice luarea de măsuri pentru protejarea mediului, inclusiv pentru a lupta împotriva schimbărilor climatice.

Comisia, ca parte a lucrărilor mai ample pentru crearea unei uniuni energetice europene ⁽¹⁵⁾ și în concordanță cu inițiativa privind materiile prime ⁽¹⁶⁾, a propus un capitol privind energia și materiile prime în fiecare acord comercial.

2.1.7. Protejarea inovării

Creativitatea, cercetarea și proiectarea sunt esențiale într-o economie bazată pe lanțuri valorice. Acestea reprezintă o treime din locurile de muncă din UE și 90 % din exporturile UE ⁽¹⁷⁾. Aceste activități sunt însă deosebit de vulnerabile dacă drepturile de proprietate intelectuală (DPI) nu sunt bine protejate sau sunt aplicate deficitar în alte jurisdicții, iar uneori fac obiectul transferului forțat de tehnologie. IMM-urile sunt deosebit de vulnerabile. Politica comercială a UE trebuie să sprijine produsele inovatoare și de înaltă calitate prin protejarea întregului spectru de drepturi de proprietate intelectuală, inclusiv brevetele, mărcile comerciale, drepturile de autor, desenele sau modelele, indicațiile geografice și secretele comerciale. Nu este vorba doar despre definirea unor norme și proceduri, ci și despre garantarea punerii lor în aplicare.

Comisia:

- va consolida protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul ALS și în cadrul OMC ⁽¹⁸⁾ și va colabora cu partenerii pentru a combate fraudă și
- va continua să promoveze o agendă ambițioasă în materie de sănătate ⁽¹⁹⁾ la nivel mondial și facilitarea accesului la medicamente în țările sărace, inclusiv prin intermediul unei derogări permanente referitoare la produsele farmaceutice pentru țările cel mai puțin dezvoltate, în conformitate cu Acordul OMC privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală (Acordul TRIPS).

2.2. Respectarea promisiunilor: punerea în aplicare, asigurarea respectării legii, întreprinderile mici și lucrătorii

2.2.1. O mai bună punere în aplicare

UE dispune de cea mai extinsă gamă de ALS din lume; provocarea constă acum în a garanta că aceste acorduri fac o diferență pentru toți. De exemplu, în pofida rezultatelor în ansamblu excelente ale ALS între UE și Coreea de Sud, societățile nu profită pe deplin de reducerile de taxe vamale pe care le prevede acordul. În primul an de punere în aplicare a acordului, doar 40 % din exporturile UE au beneficiat efectiv de oportunitățile create de ALS, în timp ce 60 % au făcut încă obiectul unor taxe inutile. Utilizarea eficientă a preferințelor respective s-a îmbunătățit între timp, acoperind în prezent două treimi din exporturile UE, însă diferențele mari dintre ratele de utilizare de la un stat membru la altul (de la 80 % în Cipru, Letonia și Austria la 40 % sau mai puțin în Estonia, Malta și Bulgaria), precum și rata mai mare de utilizare de către societățile coreene (80 %)

⁽¹⁵⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „O strategie-cadru pentru o uniune energetică rezilientă cu o politică prospectivă în domeniul schimbărilor climatice”, COM(2015) 80.

⁽¹⁶⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Inițiativa privind materiile prime”, COM(2008) 699.

⁽¹⁷⁾ Oficiul European de Brevete și Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne, Raportul de analiză la nivel sectorial „Sectoarele care folosesc în mod intensiv DPI: contribuția la performanța economică și la ocuparea forței de muncă în UE”, 2013.

⁽¹⁸⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Comerț, creștere economică și proprietate intelectuală”, COM(2014) 389.

⁽¹⁹⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Rolul UE în materie de sănătate globală”, COM(2010) 128.

sugerează că mai sunt multe de făcut pentru a îmbunătăți punerea în aplicare efectivă a acestui acord, precum și a celorlalte acorduri comerciale ale UE.

Îmbunătățirea punerii în aplicare este o responsabilitate comună a Comisiei, a statelor membre, a Parlamentului European și a părților interesate. Comisia ar trebui să soluționeze probleme precum regulile complexe de origine și procedurile vamale, precum și insuficiența informațiilor și a sprijinului. Statele membre au un rol important de jucat în gestionarea și punerea în aplicare a regimului vamal al UE, precum și în activitățile de promovare a comerțului și a investițiilor. Rolul Parlamentului European va fi deosebit de important pentru punerea în aplicare a capitolelor referitoare la dezvoltarea durabilă din cadrul acordurilor comerciale (a se vedea punctul 4.2.2).

Comisia:

- va depune eforturi pentru simplificarea și coerența regulilor de origine și va oferi informații ușor de utilizat privind oportunitățile comerciale. Acest lucru este deosebit de important pentru IMM-uri;
- va intensifica cooperarea dintre autoritățile vamale, va asigura punerea în aplicare de către statele membre a simplificării formalităților vamale prevăzute în Codul Vamal al Uniunii Europene și va coopera cu statele membre pentru a utiliza cele mai eficiente sisteme electronice, inclusiv plățile electronice;
- va propune parteneriatul consolidat cu statele membre, cu Parlamentul European și cu părțile interesate în vederea punerii în aplicare a acordurilor comerciale. Acest lucru ar extinde și consolida actualul „parteneriat pentru accesul la piețe” dincolo de eliminarea barierelor din calea comerțului și a investițiilor pentru a include punerea în aplicare a ALS, precum și activitățile de sensibilizare și de cooperare vamală, facilitarea comerțului și dezvoltarea durabilă și
- va întocmi un raport anual cu privire la punerea în aplicare a celor mai importante ALS și va oferi o analiză *ex-post* mai aprofundată a eficacității acordurilor comerciale ale UE, defalcată pe sectoare de activitate și pe state membre, dar vizând și impactul asupra economiilor țărilor partenere în anumite cazuri.

2.2.2. O mai bună aplicare a drepturilor UE

UE trebuie să se asigure că partenerii săi respectă regulile și angajamentele asumate. Acesta este un imperativ atât de natură economică, cât și politică. Monitorizarea constantă și angajamentul Comisiei și al statelor membre cu partenerii sunt condițiile de bază în acest sens. În cazul în care intervențiile diplomatice eșuează, UE nu ezită să folosească procedurile de soluționare a litigiilor din cadrul OMC. UE este unul dintre cei mai activi și mai de succes utilizatori ai procedurilor de soluționare a litigiilor din cadrul OMC, prioritizând cazurile în funcție de soliditatea juridică, de importanța economică și de impactul sistemic al acestora⁽²⁰⁾.

Toate statele membre ale UE trebuie să poată beneficia de avantajele acordurilor comerciale. Acest lucru necesită o strânsă cooperare între Comisie, statele membre și industria UE pentru a soluționa probleme precum procedurile repetitive de depunere a cererilor de acces la piață cu posibile rezultate divergente care ar putea fi cauza unor întârzieri și costuri inutile. Acest lucru este valabil în special în sectorul agroalimentar, unde UE este cel mai mare exportator din lume, însă nu poate să utilizeze pe deplin acest potențial din cauza unor astfel de bariere. Recunoașterea UE drept o singură entitate în sectorul agroalimentar este esențială pentru a garanta că exporturile din cele 28 de state membre ale UE sunt tratate în mod egal. În același timp, UE ar trebui să reflecteze asupra modului în care ar putea să ofere garanțiile pe care le solicită partenerii comerciali în vederea soluționării acestei probleme.

De asemenea, UE trebuie să adopte o poziție fermă împotriva practicilor comerciale neloiale prin măsuri antidumping și antisubvenție. Acest lucru este necesar pentru ca UE să își poată respecta angajamentul de a deschide piețele. UE este unul dintre principalii utilizatori ai instrumentelor de apărare comercială la nivel mondial. Aceasta garantează că procedurile sunt respectate cu rigurozitate și că se țin cont de toate interesele Uniunii.

⁽²⁰⁾ https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_by_country_e.htm

Comisia:

- va dezvolta o abordare mai coordonată în ceea ce privește diplomația economică, asigurându-se că toate activele diplomatice ale UE sunt mobilizate pentru a sprijini interesele comerciale și de investiții ale UE;
- va utiliza, după caz, procedurile de soluționare a litigiilor, inclusiv în cadrul ALS;
- va utiliza mecanismul de mediere convenit în ALS încheiate recent în vederea eliminării rapide a barierelor netarifare;
- va identifica acele cazuri în care putem valorifica cel mai bine realizările pieței unice a UE, în special în domeniul agroalimentar, care să ducă la îmbunătățirea în continuare a accesului pe piață. De asemenea, Comisia va trata cazurile în care partenerii noștri comerciali fac discriminări între statele membre ale UE;
- în materie de apărare comercială, va acorda o atenție deosebită subvenționării și practicilor de eludare, care sunt din ce în ce mai problematice, și
- va ține seama de utilizarea instrumentelor de apărare comercială, evaluând eficiența și eficacitatea acestora.

2.2.3. Mai multă atenție acordată întreprinderilor mici

IMM-urile suportă mai greu decât întreprinderile mari costul intrării pe o piață nouă. Stabilirea, evaluarea conformității, autorizarea produselor, recunoașterea calificărilor profesionale pot avea aceleași costuri nominale, însă ele au un impact mai mare asupra IMM-urilor care dispun de mai puține resurse pe care să le poată aloca internaționalizării, pătrunderii pe noi piețe, depășirii barierelor din calea comerțului și a investițiilor și conformării la reglementările în vigoare. Prin urmare, eliminarea ambițioasă a barierelor și convergența în materie de reglementare prin intermediul acordurilor comerciale ar trebui să aducă beneficii mai ales IMM-urilor.

Aceiași asimetrii se aplică și în ceea ce privește accesul la informațiile referitoare la posibilitățile de acces la piață. Întreprinderile mari își pot permite să recurgă la consultanță juridică și economică privind cerințele de reglementare, dar acest lucru este mai dificil pentru IMM-uri. ALS pot ajuta, de exemplu prin crearea de site-uri guvernamentale care funcționează ca un „ghișeu unic” pentru toate informațiile privind cerințele referitoare la produsele vizate.

Comisia:

- va include dispoziții referitoare la IMM-uri în toate negocierile, inclusiv portaluri web dedicate acestora, pentru a le facilita accesul la informațiile referitoare la cerințele în materie de produse de pe piețele străine, la oportunitățile oferite de ALS și la sprijinul disponibil;
- va ține seama de specificitățile IMM-urilor în toate capitolele negocierilor comerciale și de investiții;
- își va coordona lucrările cu politicile naționale de promovare a comerțului și cu eforturile de internaționalizare a IMM-urilor, de exemplu în contextul parteneriatului consolidat pentru punerea în aplicare a acordurilor comerciale, și
- va organiza periodic anchete privind barierele cu care se confruntă IMM-urile pe anumite piețe și va colabora mai strâns cu organismele de reprezentare a IMM-urilor pentru a le înțelege mai bine necesitățile.

2.2.4. Instrumente mai eficace pentru a-i ajuta pe lucrători să se adapteze la schimbare

După cum s-a menționat anterior, comerțul este o sursă importantă de locuri de muncă pentru cetățenii europeni, aproximativ unul din șapte locuri de muncă din UE bazându-se pe exporturi. Comerțul implică, de asemenea, schimbări structurale care contribuie la pregătirea economiei pentru crearea locurilor de muncă ale viitorului. Aceste modificări pot avea însă efecte perturbatoare temporare asupra anumitor regiuni și lucrători, în cazul în care noua concurență se dovedește a fi prea intensă pentru anumite întreprinderi. Comisia ia în considerare aceste realități în negocierile comerciale, asigurând perioade de tranziție adecvate, excluzând anumite sectoare sau utilizând contingente tarifare și clauze de salvagardare. În consecință, atunci când sunt puse în aplicare noi acorduri comerciale efectele negative tind să fie limitate, așa cum o demonstrează ALS între UE

și Coreea de Sud. În pofida preocupărilor anterioare intrării sale în vigoare, acordul nu a condus la o creștere bruscă a importurilor în detrimentul industriei UE, prin urmare nu a fost necesar nici să se activeze mecanismul de supraveghere prevăzut în acord și nici să se deschidă vreo anchetă de salvagardare.

Totuși, pentru persoanele direct afectate, o schimbare de acest tip nu este neglijabilă. Ea poate fi o provocare serioasă la nivel personal. Găsirea unui nou loc de muncă implică adesea dobândirea de noi competențe, adaptarea la noi metode de lucru sau mutarea într-o altă regiune sau într-un alt stat membru al UE pentru a profita de oportunitățile de angajare; niciunul dintre aceste aspecte nu este simplu. Prin urmare, oamenii au nevoie de timp și de sprijin pentru a anticipa schimbările și pentru a se adapta atunci când acestea au loc.

Gestionarea schimbării în mod activ este, prin urmare, esențială pentru garantarea faptului că beneficiile globalizării sunt distribuite în mod echitabil, iar efectele ei negative sunt diminuate. Consecințele sociale ale deschiderii pieței trebuie luate în considerare.

UE și statele membre au responsabilitatea de a se asigura că politicile active privind piața muncii permit celor care își pierd locurile de muncă să își găsească rapid altele noi, fie în întreprinderi mai competitive din sectorul lor, fie îmbrățișând o ocupație cu totul nouă. **Comisia urmează o strategie pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică prin care vizează facilitarea creării de locuri de muncă noi și durabile în UE.** Politicile din domeniul educației sunt un element esențial și trebuie să sprijine dezvoltarea continuă a competențelor pentru a pregăti lucrătorii pentru locurile de muncă viitoare. Fondurile structurale și de investiții ale UE sprijină acest obiectiv.

Fondul european de ajustare la globalizare (FEG) este un alt instrument care oferă sprijin comunităților care se confruntă cu pierderi de locuri de muncă punctuale și clar definite, cum ar fi închiderea unor fabrici în UE din cauza concurenței internaționale sau a externalizării. Până în prezent, provizioanele pentru eventualele intervenții ale FEG nu au fost niciodată utilizate în totalitate în cursul unui exercițiu financiar. Restul acestor provizioane ar putea fi alocate în mod util dacă criteriile de plată ar fi extinse.

Comisia:

- va examina performanța FEG pentru a-i spori eficacitatea și
- va intensifica procesul de consultare a partenerilor sociali cu privire la posibilele efecte ale comerțului și investițiilor asupra ocupării forței de muncă, în special în cadrul evaluărilor impactului asupra dezvoltării durabile.

3. O politică comercială și de investiții mai responsabilă

Politica comercială face astăzi, mai mult decât oricând în ultimii ani, obiectul unor intense dezbateri și nu sunt puțini cei care se întreabă dacă ea este concepută pentru a sprijini interesele și principiile europene mai ample sau doar obiectivele înguste ale întreprinderilor mari. Accentul pus în cadrul negocierilor recente, în special în ceea ce privește TTIP, pe aspectele de reglementare a fost considerat de unii drept o amenințare la adresa modelului social și de reglementare al UE. În plus, Tratatul de la Lisabona conferă UE responsabilitatea pentru protecția investițiilor și soluționarea litigiilor, declanșând astfel o dezbateră aprinsă în jurul întrebării dacă mecanismele elaborate până în prezent de statele membre pentru a asigura această protecție nu subminează dreptul UE și al statelor sale membre de a reglementa. Un al treilea aspect al actualelor dezbateri publice pe tema comerțului este că, în prezent, consumatorii sunt din ce în ce mai informați și mai preocupați de condițiile sociale și de mediu din unități de producție din întreaga lume, precum și de respectarea drepturilor omului. În cele din urmă, efectele ALS asupra altor țări decât țările partenere, în special țările cel mai puțin dezvoltate, sunt urmărite din ce în ce mai atent.

Comisia ia în serios aceste preocupări. Elaborarea politicilor trebuie să fie un proces transparent, iar dezbaterile trebuie să se bazeze pe fapte. Elaborarea politicilor trebuie să răspundă preocupărilor cetățenilor cu privire la modelul social al UE. Comisia trebuie să urmărească o politică de care să beneficieze societatea în ansamblul ei și care să promoveze standardele și valorile europene și universale, pe lângă interesele economice esențiale, punând un accent mai mare pe dezvoltarea durabilă, drepturile omului, protecția consumatorilor și comerțul echitabil și responsabil.

3.1. O colaborare mai strânsă cu statele membre, cu Parlamentul European și cu societatea civilă

În calitate de colegiutor alături de Consiliu, Parlamentul European are, de asemenea, un rol central în asigurarea controlului democratic și a responsabilității în ceea ce privește politica comercială. Parlamentul și Comisia și-au intensificat interacțiunea, asigurând implicarea strânsă a Parlamentului în fiecare etapă a negocierilor.

De asemenea, Comisia își va intensifica eforturile de a promova o dezbatere informată în statele membre și de a aprofunda dialogul cu societatea civilă în general. Aceasta îi va permite să sensibilizeze cetățenii cu privire la negocierile aflate în curs sau planificate în materie de comerț și de investiții și să obțină feedback de la părțile interesate.

În conformitate cu principiile Agendei privind o mai bună legiferare ⁽²¹⁾, fiecare inițiativă importantă în domeniul politicii comerciale va face obiectul unei evaluări a impactului. În cursul negocierii acordurilor comerciale majore, Comisia efectuează evaluări ale impactului asupra dezvoltării durabile, care permit o analiză mai aprofundată a potențialelor efecte economice, sociale și asupra mediului ale acordurilor comerciale, inclusiv asupra IMM-urilor, consumatorilor, anumitor sectoare economice specifice, drepturilor omului și țărilor în curs de dezvoltare. Comisia analizează, de asemenea, impactul economic al acordurilor după încheierea acestora și efectuează evaluări *ex-post* după ce au fost puse în aplicare. Evaluările impactului și evaluările ulterioare sunt esențiale pentru formularea unor politici comerciale solide, transparente și fondate pe date concrete.

Comisia:

- va colabora mai intens cu Parlamentul European în cadrul tuturor negocierilor, așa cum a procedat pentru TTIP;
- va angaja o comunicare mai activă cu societatea civilă și cu publicul larg în contextul dialogurilor cu societatea civilă și al dialogurilor cu cetățenii. Comisarii vor vizita statele membre și parlamentele naționale în mod regulat și
- va solicita guvernelor naționale să fie mai proactive în dezbaterile cu privire la comerț.

3.2. Un proces de elaborare a politicilor mai deschis

Transparența este esențială pentru o mai bună legiferare. Lipsa transparenței subminează legitimitatea politicii comerciale a UE și încrederea publică. Se cere mai multă transparență în negocierile comerciale, în special atunci când acestea abordează chestiuni de politică internă precum reglementarea. Comisia a luat măsuri fără precedent ca răspuns la această cerere, în special prin publicarea propunerilor de negociere ale UE. În același mod, Consiliul a publicat directivele de negociere pentru TTIP și TiSA. Mai mult, Comisia publică pe site-ul său web informații privind reuniunile cu reprezentanți ai părților interesate organizate de toți membrii Comisiei Europene, de cabinetele acestora și de directorii generali.

Transparența ar trebui să se aplice în toate etapele ciclului de negociere, de la stabilirea obiectivelor la negocierile în sine și în etapa postnegociere.

Pe lângă măsurile existente, Comisia va întreprinde următoarele acțiuni:

- la lansare, va invita Consiliul să dezvăluie toate directivele de negociere pentru acordul de liber schimb imediat după adoptarea acestora;
- în timpul negocierilor, va extinde, la toate negocierile comerciale și de investiții, practicile aplicate pentru TTIP de publicare online a textelor UE și va indica în mod clar tuturor noilor parteneri că negocierile vor trebui să urmeze o abordare transparentă și
- după finalizarea negocierilor, va publica textul acordului imediat, în forma sa curentă, fără să aștepte finalizarea revizuirii juridice.

⁽²¹⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „O mai bună legiferare pentru rezultate mai bune – O agendă a UE”, COM(2015) 215.

Transparența ar trebui sporită și în domeniul apărării comerciale. UE depășește deja standardele OMC pentru deschidere, însă e loc de mai bine.

Comisia:

- va oferi, începând din prima jumătate a anului 2016, o mai mare transparență pentru părțile interesate în cazurile de apărare comercială, de exemplu permițându-le accesul la mai multe documente și într-un mod mai facil, prin intermediul unei platforme web dedicate;
- de asemenea, din prima jumătate a anului 2016, va oferi o mai mare transparență publicului general, de exemplu în ceea ce privește publicarea versiunii neconfidențiale a plângerilor și a cererilor de reexaminare a măsurilor existente, inclusiv reexaminarea în perspectiva expirării măsurilor și
- va explora inițiativele de a spori în continuare transparența pe termen mediu, cum ar fi posibilitatea de a îmbunătăți accesul la dosarele anchetelor antidumping și antisubvenții pentru reprezentanții legali ai părților interesate și extinderea accesului la dosarul neconfidențial pentru publicul larg.

4. O politică comercială și de investiții bazată pe valori

Comisia nu se va limita la simple schimbări ale procesului de elaborare a politicilor în domeniul comerțului. Preocupările publicului acoperă aspecte de substanță, cum ar fi modul în care vor fi abordate în acordurile comerciale aspectele legate de reglementare și de investiții, precum și coerența politicii comerciale a UE cu valorile europene în ansamblul lor.

4.1. O abordare mai receptivă a așteptărilor cetățenilor în materie de reglementare și de investiții

4.1.1. Asigurarea încrederii consumatorilor în produsele pe care le cumpără într-o economie globalizată

Consumatorii beneficiază de pe urma eliminării barierelor în calea comerțului, bucurându-se de o gamă mai largă de produse, la prețuri mai mici. În prezent, cetățenii europeni au acces la produse de pe toate continentele și pot achiziționa servicii grație facilitării călătoriilor și rețelelor digitale. Noile acorduri comerciale pot contribui la extinderea gamei de opțiuni și la reducerea prețurilor. Totuși, consumatorii sunt preocupați, de asemenea, atât de siguranța produselor pe care le utilizează, cât și de respectarea drepturilor omului, a drepturilor de muncă și a mediului în procesul de producție.

Consumatorii au dreptul să știe ce cumpără pentru a lua decizii în cunoștință de cauză. Normele pieței unice a UE oferă consumatorilor deplină încredere în bunurile și serviciile pe care le achiziționează din alte state membre ale UE. Reglementările UE în materie de sănătate, siguranță, protecția consumatorilor, dreptul muncii și mediu oferă o protecție ridicată și se numără printre cele mai eficiente din lume. Nu toate țările oferă însă același nivel de protecție. Iar în contextul unei economii globale deschise, unde produsele sunt fabricate de-a lungul lanțurilor valorice care traversează atât economii dezvoltate, cât și în curs de dezvoltare, asigurarea încrederii consumatorilor în ceea ce cumpără este o provocare și mai mare. Comisia trebuie să țină seama de această realitate.

Politica comercială și de investiții a Uniunii trebuie să răspundă preocupărilor consumatorilor prin consolidarea inițiativelor de responsabilitate socială a întreprinderilor și a diligenței necesare de-a lungul întregului lanț de producție, cu accent pe respectarea drepturilor omului și a drepturilor sociale, inclusiv drepturile în materie de muncă și aspectele de mediu ale lanțurilor valorice (a se vedea punctul 4.2.3). În același timp, guvernele statelor membre trebuie, de asemenea, să își îndeplinească responsabilitatea de a pune în aplicare reglementările UE referitoare la mărfuri și servicii, atât pentru produsele importate, cât și pentru cele fabricate intern.

Cooperarea în materie de reglementare (a se vedea punctul 2.1.4), poate, de asemenea, să contribuie la promovarea unor standarde ridicate. Prin implicarea partenerilor în cooperarea în materie de reglementare, Comisia poate face schimb de idei și de bune practici și poate promova standardele UE în așa fel încât consumatorii de pretutindeni să beneficieze de cele mai ridicate și mai eficiente niveluri de protecție. Acordurile comerciale sunt o modalitate de a da un impuls politic acestui tip de dialog. Totuși, spre deosebire de negocierile comerciale tradiționale, cooperarea în materie de reglementare nu funcționează pe principiul compromisului, nici pe înlocuirea unei reglementări cu alta.

Comisia:

- în conformitate cu politica comercială existentă a UE, se angajează ca niciun acord comercial al UE să nu antreneze o reducere a nivelului de protecție a consumatorilor, de protecție a mediului, de protecție socială și de protecție a muncii oferit în prezent în Uniunea Europeană și nici să nu restrângă capacitatea UE și a statelor membre de a lua măsuri în viitor pentru a realiza obiective legitime de interes public în funcție de nivelul de protecție pe care îl consideră adecvat. Orice modificare a nivelului de protecție care decurge dintr-un acord comercial nu poate fi decât în sens pozitiv;
- va colabora cu asociațiile de consumatori, cu grupurile de experți și cu organizațiile relevante ale societății civile pentru a se asigura că politicile comerciale și de investiții respectă cerințele consumatorilor și

- va analiza în profunzime impactul politicii comerciale asupra consumatorilor atât în cadrul evaluărilor de impact, cât și al evaluărilor *ex-post*.

4.1.2. Promovarea unei noi abordări a investițiilor

Deși stimularea investițiilor se află în centrul priorităților economice ale Comisiei, protecția investițiilor și arbitrajul au condus la o puternică dezbatere privind echitatea și necesitatea de a menține dreptul de reglementare al autorităților publice, atât în UE, cât și în țările partenere, în special în contextul negocierilor privind TTIP.

În cursul ultimilor 50 de ani, la nivel mondial, statele au înființat de o densă rețea de peste 3 200 de tratate bilaterale de investiții (TBI) — cu obiectivul de a proteja și de a încuraja investițiile — 1 400 dintre acestea implicând state membre ale UE.

Dezbaterea actuală a pus în lumină riscul abuzului de dispoziții comune pentru multe dintre aceste acorduri, precum și lipsa de transparență și de independență a arbitrilor. Necesitatea unei reforme este în prezent larg recunoscută la nivel mondial și „în timp ce practic fiecare țară face parte din regimul de investiții la nivel mondial și participă activ la acesta, nimeni nu pare a fi cu adevărat mulțumit de el”, astfel cum se subliniază într-un recent raport al UNCTAD⁽²²⁾. Întrebarea nu este dacă sistemul ar trebui să fie schimbat, ci modul în care ar trebui realizat acest lucru. În timp ce *statu quo*-ul nu este o opțiune, obiectivul de bază al protecției investițiilor rămâne valabil întrucât prejudecățile împotriva investitorilor străini și încălcările drepturilor de proprietate sunt în continuare o problemă.

În calitatea sa de fondator și actor principal, UE este cel mai bine plasată — și are o responsabilitate specială — pentru a conduce reforma regimului de investiții globale. Comisia, care are noi responsabilități pentru protecția investițiilor de când Tratatul de la Lisabona a transferat competența în acest domeniu către UE, a făcut din reformă o prioritate și este pregătită să își asume rolul de lider la nivel mondial. Aceasta a început deja reforma sistemului în contextul TTIP²³.

Comisia:

- va include, într-o primă etapă, dispoziții moderne în acordurile bilaterale, punând un accent mai mare pe dreptul de a reglementa de care dispun statele, lucru care nu a fost suficient de bine pus în evidență în trecut. În cadrul acordurilor bilaterale ale UE, vechiul sistem de soluționare a litigiilor dintre investitori și stat va fi progresiv înlocuit cu un sistem jurisdicțional public în materie de investiții, compus dintr-un tribunal de primă instanță și o curte de apel care funcționează ca instanțele tradiționale. Va exista un cod de conduită clar pentru a evita conflictele de interese, judecători independenți cu înalte calificări tehnice și juridice comparabile cu cele necesare pentru membrii instanțelor internaționale permanente, cum ar fi Curtea Internațională de Justiție și organul de apel al OMC;
- va lucra în paralel alături de țările partenere pentru a ajunge la un consens privind crearea unei veritabile Curți internaționale de investiții permanente;
- va susține, pe termen lung, introducerea de norme privind investițiile în cadrul OMC. Acest lucru ar constitui o oportunitate de a simplifica și actualiza actuala rețea de acorduri bilaterale pentru a institui un sistem mai clar, mai legitim și mai incluziv; și
- înainte de sfârșitul mandatului său, va face un bilanț al progreselor realizate, va revizui comunicarea din 2010 privind investițiile internaționale²⁴ și va schița calea de urmat.

4.2. O agendă comercială pentru a promova dezvoltarea durabilă, drepturile omului și buna guvernanță

Tratatele UE impun ca UE să-și promoveze propriile valori, inclusiv ajutorul pentru dezvoltarea țărilor celor mai sărace, promovarea unor standarde sociale și de mediu ridicate și respectarea drepturilor

⁽²²⁾ Raportul UNCTAD privind investițiile mondiale, 2015.

⁽²³⁾ Propunerea Comisiei TTIP — investiții, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/september/tradoc_153807.pdf

⁽²⁴⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Către o politică europeană globală în domeniul investițiilor internaționale.” COM (2010) 343

omului în întreaga lume. În acest sens, politica comercială și de investiții trebuie să fie în concordanță cu alte instrumente de acțiune externă ale UE.

Unul dintre obiectivele Uniunii Europene este de a asigura că, în paralel cu creșterea economică, se au în vedere justiția socială, respectarea drepturilor omului, a standardelor ridicate în materie de muncă și de mediu și protecția sănătății și siguranței. Acest lucru este valabil pentru politicile interne, cât și externe și, prin urmare, include, de asemenea, politica comercială și de investiții. UE conduce eforturile de integrare a obiectivelor de dezvoltare durabilă în politica comercială și de transformare a schimburilor comerciale într-un instrument eficient de promovare a dezvoltării durabile în întreaga lume. Importanța contribuției pe care politica comercială o poate avea asupra dezvoltării durabile a fost recent reiterată în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. Această agendă include activitățile legate de obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) și va orienta acțiunile la nivel mondial în următorii 15 de ani.

4.2.1. Utilizarea comerțului și a investițiilor pentru sprijinirea unei creșteri favorabile incluziunii în țările în curs de dezvoltare

UE este un exemplu în ceea ce privește utilizarea politicii comerciale pentru a favoriza dezvoltarea țărilor celor mai sărace.

- **UE este piața cea mai deschisă exporturilor din țările în curs de dezvoltare.** Inițiativa „Totul în afară de arme” (EBA)⁽²⁵⁾, lansată în 2001, a fost esențială pentru deschiderea completă a pieței UE pentru țările cel mai puțin dezvoltate, prin excluderea taxelor vamale sau a contingentelor. Aceasta a fost eficientă. Cu excepția energiei, UE importă mai mult din țările cel mai puțin dezvoltate decât Statele Unite, Canada, Japonia și China la un loc. De asemenea, UE a încheiat cu succes acorduri de parteneriat economic (APE) cu țările din Africa, Caraibe și Pacific, în special recent în Africa (a se vedea punctul 5.2.3).
- **Obiectivul UE este de a sprijini dezvoltarea, permițând țărilor să se integreze și să înainteze în lanțurile valorice regionale și mondiale.** UE a relaxat regulile sale de origine din cadrul sistemului generalizat de preferințe (SGP). Acestea sunt, în prezent, mai simple, mai ușor de respectat și oferă posibilități mai largi de aprovizionare pe bază de cumul regional și transregional între țări. UE și statele sale membre depun cele mai mari eforturi la nivel mondial pentru sprijinirea comerțului, care reprezintă peste o treime din sprijinul la scară mondială, de ordinul a 11 miliarde de euro pe an.
- **În conformitate cu principiul coerenței politicilor în favoarea dezvoltării,** UE trebuie să se asigure că inițiativele sale în materie de comerț și de investiții contribuie la o creștere economică durabilă și la crearea de locuri de muncă și la reducerea la minimum a unui eventual impact negativ asupra țărilor cel mai puțin dezvoltate și asupra altor țări care au cel mai mult nevoie de ajutor. Acest lucru este deosebit de relevant în ceea ce privește TTIP, având în vedere faptul că, la nivel mondial, UE și SUA sunt cele mai importante două piețe pentru mărfuri și servicii din țările în curs de dezvoltare.

Comisia:

- va întreprinde o evaluare la jumătatea perioadei a SPG până în 2018 punând accentul, în special, pe învățăturile trase din principalele realizări din cadrul sistemului SPG+. Această evaluare va reprezenta, de asemenea, o ocazie pentru a face un bilanț al experienței acumulate privind preferințele aplicabile mărfurilor și pentru a examina preferințe similare pentru țările cel mai puțin dezvoltate privind serviciile în cadrul inițiativei „Totul în afară de arme”, în conformitate cu derogarea în domeniul serviciilor convenită recent pentru țările cel mai puțin dezvoltate în cadrul OMC;
- va reexamina, împreună cu statele membre ale UE, strategia comună a UE privind „ajutorul pentru comerț” din 2007 ⁽²⁶⁾ vizând consolidarea capacității țărilor în curs de dezvoltare de a profita de oportunitățile oferite de acordurile comerciale, în conformitate cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă;

⁽²⁵⁾ Regulamentul 2001/416/CE al Consiliului din 28 februarie 2001, JO L 60.

⁽²⁶⁾ Concluziile Consiliului Uniunii Europene privind „Strategia UE privind ajutorul pentru comerț: Intensificarea sprijinului acordat de UE țărilor aflate în curs de dezvoltare în privința necesităților comerciale”, Doc.14470/07, 29 octombrie 2007.

- va propune, în contextul TTIP și al altor negocieri cu privire la aspectele de reglementare, strategii care să consolideze obiectivele mai ample de cooperare în materie de reglementare pe plan internațional și având efecte de propagare pozitive în țări terțe, în special în țările în curs de dezvoltare;
- va întreprinde o analiză aprofundată a posibilelor efecte ale noilor acorduri de liber schimb asupra țărilor cel mai puțin dezvoltate, în cadrul evaluărilor de impact asupra dezvoltării durabile, în vederea elaborării unor măsuri de însoțire, atunci când este necesar; precum și
- va continua să sprijine un pachet de măsuri semnificative în favoarea țărilor cel mai puțin dezvoltate în contextul încheierii Runde de la Doha și va milita în cadrul G20, al OMC și al altor foruri multilaterale pentru monitorizarea atentă a efectului măsurilor protecționiste adoptate de țările terțe asupra țărilor cel mai puțin dezvoltate, precum și pentru găsirea unor mijloace de a le elimina.

4.2.2. Promovarea dezvoltării durabile

UE se află, de asemenea, într-o poziție avansată în ceea ce privește utilizarea politicii comerciale pentru a promova pilonii sociali și de mediu ai dezvoltării durabile. Abordarea adoptată în acest sens este pozitivă și bazată pe stimulente, fără nicio agendă protecționistă ascunsă.

- **Sistemul SGP+ este un instrument inovator care oferă stimulente și sprijin pentru drepturile omului, dezvoltarea durabilă și buna guvernare** în țările angajate în punerea în aplicare a principalelor convenții internaționale în aceste domenii.
- **UE joacă un rol esențial în continuarea negocierilor pentru un acord privind bunurile de mediu (EGA) împreună cu 16 alți membri importanți ai OMC.** Scopul este acela de a facilita comerțul cu tehnologiile ecologice esențiale, cum ar fi producerea de energie regenerabilă, gestionarea deșeurilor și controlul poluării aerului și de a contribui la combaterea schimbărilor climatice și la protejarea mediului.
- **Acordurile de liber schimb încheiate recent de UE includ în mod sistematic dispoziții privind comerțul și dezvoltarea durabilă.** Obiectivul este în special să se maximizeze potențialul oferit de creșterea schimburilor comerciale și a investițiilor pentru a promova locuri de muncă decente și protecția mediului, inclusiv lupta împotriva schimbărilor climatice, și de a se angaja împreună cu țările partenere într-un proces de cooperare care favorizează transparența și participarea societății civile. Dispozițiile permit, de asemenea, evaluări imparțiale și independente.

De fiecare dată când un acord de liber schimb intră în vigoare, UE va trebui să se asigure că dispozițiile privind comerțul și dezvoltarea durabilă sunt puse în aplicare și utilizate în mod eficient, inclusiv prin oferirea unui sprijin adecvat prin intermediul cooperării pentru dezvoltare. Acesta este un pas esențial pentru a determina reforme în domeniu. Respectarea angajamentelor privind drepturile lucrătorilor și protecția mediului poate reprezenta o provocare majoră pentru unii dintre partenerii noștri comerciali. Comisia este pregătită să asiste partenerii comerciali să îmbunătățească situația. O mai bună coordonare a programelor de asistență și de cooperare în aceste domenii va permite UE să utilizeze oportunitățile și să consolideze relațiile comerciale pentru a promova această agendă fondată pe valori.

Comisia:

- își va concentra eforturile pe punerea în aplicare a dimensiunilor dezvoltării durabile ale acordurilor de liber schimb. Aceasta ar trebui să constituie o componentă esențială a parteneriatului consolidat cu statele membre, Parlamentul European și părțile interesate cu privire la punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb, precum și a dialogului cu societatea civilă
- va acorda prioritate eforturilor de a pune în aplicare în mod eficient normele fundamentale în domeniul muncii (eliminarea muncii copiilor și a muncii forțate, nediscriminarea la locul de muncă, libertatea de asociere și negocierile colective), precum și în materie de sănătate și siguranță la locul de muncă în cadrul punerii în aplicare a acordurilor de liber schimb și a sistemului de preferințe generalizate;
- va consolida prioritatea acordată gestionării durabile și conservării resurselor naturale (biodiversitate, soluri și ape, păduri și cherestea, pescuit, floră și faună sălbatică) și luptei împotriva schimbărilor climatice în cadrul acordurilor de liber schimb și al punerii în aplicare a acestora;

- va oferi o mai bună interconectare între instrumentele de politică comercială, vizând găsirea de soluții pentru drepturile lucrătorilor și protecția mediului (sistemul de preferințe generalizate, capitole privind dezvoltarea durabilă în acordurile de liber schimb) cu inițiativele de ajutor și cooperare în aceste domenii în scopul a ne ajuta partenerii să garanteze un grad ridicat de protecție;
- va încuraja includerea unui capitol referitor la dezvoltarea durabilă ambițioasă și inovatoare în toate acordurile comerciale și de investiții. În ceea ce privește TTIP, acest capitol ar trebui să cuprindă angajamente ambițioase cu privire, pe de o parte, la toate drepturile fundamentale ale lucrătorilor care fac obiectul convențiilor fundamentale ale Organizației Internaționale a Muncii (OIM), iar pe de altă parte, la asigurarea unui nivel ridicat de sănătate și siguranță la locul de muncă, precum și unor condiții decente de muncă în conformitate cu Agenda OIM privind munca decentă. Ar trebui, de asemenea, să conțină angajamente ambițioase în materie de protecția mediului în raport cu acordurile multilaterale de mediu;
- va ține seama de considerații referitoare la dezvoltarea durabilă în toate domeniile relevante ale acordurilor de liber schimb (de exemplu, energie și materii prime sau achizițiile publice); precum și
- va susține rezultate de anvergură în cadrul negocierilor legate de acordul privind bunurile de mediu. Obiectivul ar trebui să fie acela de a elimina tarifele vamale pentru produsele ecologice, de a deschide piețele pentru servicii ecologice și de a include un mecanism în vederea eliminării barierelor netarifare în viitor. Comisia dorește să faciliteze adăugarea de noi produse pe listă și să permită unui număr cât mai mare de țări să se alăture inițiativei.

4.2.3. Asigurarea unei gestionări responsabile a lanțurilor de aprovizionare

Gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare mondiale este esențială pentru a alinia politica comercială la valorile europene. UE a luat deja măsuri cu anumiți parteneri (de exemplu, Pactul de sustenabilitate pentru Bangladesh și Inițiativa privind drepturile lucrătorilor cu Myanmar) și privind anumite chestiuni specifice (inițiativa privind mineralele din zonele de conflict ⁽²⁷⁾, regulamentele privind exploatarea forestieră ilegală ⁽²⁸⁾, criteriile de durabilitate pentru biocarburanți ⁽²⁹⁾, publicarea informațiilor privind problemele legate de lanțuri de aprovizionare ⁽³⁰⁾, transparența plăților către guverne, efectuate de industria extractivă și de sectorul de exploatare a pădurilor ⁽³¹⁾). Comisia va urmări dezvoltarea acestor politici în anii următori. Aceste politici sunt complexe și trebuie să implice o diversitate de actori din sectorul public și privat și din societatea civilă pentru a produce schimbări semnificative pentru populațiile locale. Aceste politici implică, de asemenea, o combinație de instrumente necoercitive și inovatoare și schimbări legislative.

Comisia:

- va sprijini, împreună cu Înalțul Reprezentant, punerea în aplicare a Principiilor directoare ale ONU privind activitățile întreprinderilor și drepturile omului și a inițiativei „Global Compact” a ONU și a Declarației tripartite de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială și va încuraja partenerii comerciali ai UE să respecte aceste principii la nivel internațional, în special orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale;
- va încuraja activ aplicarea la scară internațională a obiectivelor ambițioase ale UE în materie de minereuri originare din zonele de conflict și exploatarea ilegală a pădurilor, pornind de la activitatea desfășurată de OCDE, ONU și G7;
- va colabora îndeaproape cu OIM și OCDE, pentru a dezvolta o strategie globală de a îmbunătăți condițiile de muncă din sectorul textil;

⁽²⁷⁾ Comisia Europeană, Propunere de regulament, COM(2014) 111.

⁽²⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 995/2010, din 20 octombrie 2010, JO L 295; Regulamentul delegat (UE) nr. 363/2012 al Comisiei, din 23 februarie 2012, JO L 115; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 607/2012 al Comisiei, din 6 iulie 2012, JO L 177

⁽²⁹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1307/2014 al Comisiei, din 8 decembrie 2014, JO L 351; Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009, JO L 140.

⁽³⁰⁾ Directiva (UE) nr. 95/2014, din 22 octombrie 2014, JO L 330; Directiva (UE) nr. 34/2013, din 26 iunie 2013, JO L 182.

⁽³¹⁾ Directiva (UE) nr. 50/2013, din 22 octombrie 2013, JO L 294.

- va identifica și va evalua noile oportunități pe plan sectorial sau geografic de a crea noi parteneriate responsabile în cadrul lanțului de aprovizionare; precum și
- va spori transparența lanțurilor de aprovizionare și va îmbunătăți informarea consumatorilor prin crearea de stimulente suplimentare pentru marile companii din UE, pentru raportarea cu privire la diligența necesară în cadrul lanțului de aprovizionare, în special prin publicarea anuală a listei rapoartelor transmise de întreprinderile „responsabile” care se pretează la acest exercițiu⁽³²⁾.

4.2.4. Promovarea programelor de comerț echitabil și etic

Promovarea programelor de comerț echitabil și etic reflectă cererea consumatorilor UE și contribuie la dezvoltarea unor oportunități comerciale mai durabile pentru micii producători din țările terțe. Există actualmente o lipsă de informare privind accesul producătorilor și consumatorilor din UE la programele de comerț echitabil. Comisia are rolul de a facilita această conexiune și de a crește gradul de sensibilizare atât la nivelul ofertei, cât și al cererii.

Comisia:

- va utiliza structurile existente pentru punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb pentru a promova comerțul echitabil și alte sisteme de asigurare a durabilității, cum ar fi sistemul de agricultură ecologică al UE;
- va examina comerțul echitabil și etic în mod mai sistematic în cadrul viitoarei revizuirii a strategiei UE privind ajutorul pentru comerț și va raporta cu privire la proiectele legate de comerțul echitabil în cadrul raportului său anual privind ajutorul pentru comerț;
- va promova, prin delegațiile UE și în cooperare cu Înalțul Reprezentant, sisteme de comerț echitabil pentru micii producători din țările terțe, pe baza celor mai bune practici existente;
- va intensifica sprijinirea eforturilor în cadrul unor foruri internaționale, precum Centrul internațional de comerț, pentru a colecta date privind piețele de comerț echitabil și etic, care ar putea servi ca bază pentru urmărirea evoluției piețelor; precum și
- va elabora activități de sensibilizare în UE, colaborând în special cu autoritățile locale din UE, prin intermediul lansării unui premiu intitulat „oraș european al comerțului echitabil și etic”.

4.2.5. Promovarea și apărarea drepturilor omului

Politica comercială poate fi un instrument puternic pentru a contribui la promovarea drepturilor omului în țările terțe, în coroborare cu celelalte politici ale UE, în special politica externă și cooperarea pentru dezvoltare. Cazurile de încălcare a drepturilor omului care se pot constata în lanțurile globale de aprovizionare, cum ar fi cele mai grave forme ale muncii copiilor, munca silnică în închisori, munca forțată ca urmare a traficului de ființe umane, precum și acapararea terenurilor, merită o atenție deosebită. Considerentele legate de drepturile omului au fost din ce în ce mai mult încorporate în acordurile de liber schimb bilaterale ale UE, în cadrul unor preferințe unilaterale (în special în cadrul SPG+) și în politica UE de control al exporturilor. De exemplu, în cazul unor încălcări grave și sistematice ale drepturilor omului, țările beneficiare și-au pierdut preferințele din cadrul SPG (de exemplu, Sri Lanka, Belarus, Myanmar/Birmania) până când situația s-a ameliorat suficient. Comisia a elaborat, de asemenea, orientări pentru a ajuta la examinarea impactului inițiativelor de politică comercială asupra drepturilor omului atât în UE, cât și în țările partenere.

Comisia vizează un control eficace al exporturilor de anumite produse susceptibile de a fi utilizate pentru a impune pedeapsa capitală sau tortura și sprijină eforturile de revizuire în curs⁽³³⁾. O aplicare strictă în acest sens și schimbul de informații între autorități sunt esențiale pentru atingerea obiectivului UE de abolire a pedepsei cu moartea și de a controla produsele utilizate pentru tratamente inumane.

⁽³²⁾ Directiva 2014/95/UE prevede prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari.

⁽³³⁾ Propunerea Comisiei de regulament de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1236/2005 al Consiliului — COM (2014)0001

Comisia:

- va asigura punerea în aplicare a dispozițiilor în materie de comerț și investiții ale Planului de acțiune al UE privind drepturile omului pentru perioada 2015-2018 ⁽³⁴⁾;
- va intensifica, împreună cu Înalțul Reprezentant, dialogul cu țările beneficiare ale SGP și ale inițiativei „Totul în afară de arme” asupra cărora UE poate avea cea mai mare influență în lupta împotriva încălcărilor drepturilor omului, inspirându-se din metoda de monitorizare adoptată împreună cu partenerii din SGP+, și va continua să fie pregătită să suspende beneficiile SGP în cazurile cele mai grave;
- va contribui la obiectivul internațional de eliminare a celor mai grave forme ale muncii copiilor ⁽³⁵⁾ și de eliminare a muncii forțate în închisoare, prin colaborarea cu țări terțe (în special cele cu care UE a încheiat acorduri sau cărora le oferă SGP) și prin promovarea parteneriatelor și soluțiilor care implică mai mulți actori, acolo unde este cazul;
- va consolida analiza impactului politicii comerciale asupra drepturilor omului, atât în evaluările de impact, cât și în evaluările ex-post pe baza orientărilor elaborate recent; precum și
- va propune o modernizare ambițioasă a politicii UE privind controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare, inclusiv prevenirea utilizării abuzive a sistemelor digitale de supraveghere și intruziune ⁽³⁶⁾ care are ca rezultat încălcarea drepturilor omului.

4.2.6. Combaterea corupției și promovarea bunei guvernante

Corupția reprezintă un adevărat flagel asupra economiilor și societăților. Ea împiedică dezvoltarea țărilor, prin crearea de distorsiuni în achizițiile publice, irosirea fondurilor publice limitate, descurajarea investițiilor, fiind un obstacol în calea schimburilor comerciale și creând o concurență neloială. Corupția subminează statul de drept și încrederea cetățenilor.

Politica comercială contribuie deja la lupta împotriva corupției, de exemplu prin creșterea transparenței reglementărilor și a procedurilor de atribuire și prin simplificarea procedurilor vamale. În cadrul SPG+, UE oferă preferințe comerciale țărilor care ratifică și pun în aplicare convențiile internaționale privind buna guvernare, inclusiv Convenția ONU împotriva corupției ⁽³⁷⁾.

Acordurile comerciale ar putea fi utilizate în continuare pentru a combate corupția și pentru a asigura punerea în aplicare a convențiilor internaționale și a principiilor internaționale.

Comisia:

- va utiliza acordurile de liber schimb pentru a monitoriza reformele naționale cu privire la statul de drept și guvernare și va institui mecanisme de consultare în cazurile de corupție sistemică și guvernare deficitară; precum și
- va propune negocierea de dispoziții ambițioase privind combaterea corupției în toate acordurile comerciale viitoare, începând cu TTIP.

5. Un program de negocieri orientat spre viitor pentru a modela globalizarea

Un program de negocieri multilaterale și bilaterale ambițios și orientat spre viitor va fi necesar pentru exploatarea întregului potențial al comerțului.

5.1. Revigorarea sistemului comercial multilateral

⁽³⁴⁾ Concluziile Consiliului privind Planul de acțiune privind drepturile omului și democrația (2015-2019), documentul 10897/15, 20 iulie 2015.

⁽³⁵⁾ Comisia Europeană, documentul de lucru al serviciilor Comisiei „Comerțul și cele mai grave forme ale muncii copiilor”, SWD (2013) 173.

⁽³⁶⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Revizuirea politicii privind controlul exporturilor: asigurarea securității și competitivității într-o lume în schimbare”, COM (2014) 244 final.

⁽³⁷⁾ Comisia Europeană, Comunicarea „Combaterea corupției în UE” [COM(2011) 308 final].

Sistemul multilateral trebuie să rămână piatra de temelie a politicii comerciale a UE. Setul de norme al OMC constituie fundamentul ordinii comerțului mondial. Cu toate acestea, în pofida unor progrese, el a rămas, în mare parte, neschimbat în ultimele două decenii, ca urmare a eșecului negocierilor ADD, precum și a faptului că eforturile depuse de membrii OMC s-au concentrat asupra altor chestiuni. UE ar trebui să facă tot posibilul pentru a restabili rolul central al OMC ca forum de negociere comercială. Aplicarea de norme globale aproape tuturor țărilor, 161 la ultima numărătoare, ar fi benefică pentru toată lumea. Cei mai mari perdanți ai unei incapacități de a înregistra progrese în cadrul OMC ar fi țările în curs de dezvoltare cele mai vulnerabile, precum și țările care nu dispun de o agendă activă bilaterală sau regională.

5.1.1. Înregistrarea de progrese în cadrul OMC

OMC trebuie mai întâi să întoarcă pagina peste ADD dacă dorește să se reafirme drept vector în liberalizarea comerțului mondial și să redevină un forum preeminent pentru negocieri comerciale. Aceasta va necesita un puternic simț de răspundere din partea tuturor membrilor săi. A 10-a Conferință ministerială a OMC, care va avea loc pentru prima dată în Africa, la Nairobi, în decembrie 2015, intervine într-un moment critic. UE este pregătită să își asume un rol pentru a parveni la un acord, dar reușita nu depinde exclusiv de UE. Parametrii care au făcut obiectul negocierilor din 2008 — ultima încercare serioasă de a încheia această rundă — nu au funcționat. Evoluțiile înregistrate între timp demonstrează și mai clar faptul că nu va fi posibil să se încheie negocierile pe această bază. Membrii OMC ar trebui să recunoască necesitatea unei recalibrări semnificative.

Pornind de la un acord la Nairobi, UE ar trebui să încerce să revigoreze OMC

- **În primul rând, încredințându-i OMC un rol central în elaborarea și punerea în aplicare a normelor comerțului mondial,** de la proprietate intelectuală la vamă, de la comerțul online până la bunele practici de reglementare. Ultimii ani au arătat că, în ciuda lipsei de progrese în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, partenerii comerciali au continuat să dezvolte răspunsuri la noile realități comerciale globale, dar ei fac acest lucru la nivel bilateral și la nivel regional. Totuși, atunci când sunt elaborate norme în afara OMC, în sute de acorduri regionale distincte, incoerențele care decurg din această situație pot complica efectiv schimburile comerciale, în special pentru IMM-uri. În mod paradoxal, această realitate coincide cu apariția lanțurilor valorice mondiale; astfel, este mai important ca oricând să se dispună de un veritabil set de norme la scară mondială. Măsurile disciplinare sau normele privind ajutoarele agricole interne care denaturează comerțul nu pot fi elaborate în mod efectiv decât în cadrul OMC.
- **În al doilea rând, urmărind rezultatele prin intermediul unei abordări mai bine definite.** Succesul Conferinței ministeriale de la Bali din 2013 a fost posibil deoarece membrii au abordat fiecare chestiune în mod individual. Acest demers s-a dovedit a fi mult mai eficient decât abordarea de tip „angajament unic”, în care niciun rezultat individual nu poate fi convenit în absența unui acord total asupra tuturor punctelor dintr-o vastă agendă. După Nairobi, negocierile organizate pe teme specifice ar putea constitui o modalitate mult mai fructuoasă de a accelera programul de lucru al OMC decât o altă rundă vastă și complexă. O astfel de abordare ar putea fi explorată pentru a oferi noi piste în cadrul OMC și pentru a face progrese suplimentare în domeniile în care există deja angajamente. Rolul OMC în ceea ce privește promovarea schimbului de informații și monitorizarea evoluțiilor politice, în special cu privire la normele elaborate în contextul acordurilor de liber schimb, ar putea fi, de asemenea, consolidat.
- **În al treilea rând, propunând ca un sub-grup de membri OMC să poată avansa pe o anumită temă,** lăsând în același timp celorlalți membrii OMC interesați posibilitatea de a se alătura într-o etapă ulterioară. Acest lucru ar permite încheierea de noi acorduri multilaterale sub umbrela OMC și ar permite o mai bună ancorare în cadrul OMC a acelor acorduri multilaterale care sunt în prezent negociate în afara organizației.

Punerea în aplicare a acestor trei principii ar fi în avantajul tuturor membrilor OMC — și în special al celor mai mici și al celor mai săraci. Asigurarea participării tuturor începe prin garantarea faptului că membrii OMC au posibilitatea reală de a elabora normele care reglementează comerțul mondial în cadrul OMC și că nu sunt nevoiți să iasă din acest cadru pentru a avansa. Dacă negocierile privind normele nu ar depinde de negocierile privind accesul pe piață, dacă fiecare chestiune nu ar depinde de toate celelalte și dacă apartenența colectivă a membrilor nu ar depinde de fiecare membru în parte, OMC ar câștiga dinamism, care-i este atât de necesar. Acesta i-ar permite să răspundă mai eficient provocărilor comerțului mondial modern, precum economia digitală, importanța tot mai mare a serviciilor, restricțiile la export și complexitatea regulilor de origine.

Cu toate acestea, aceste schimbări nu sunt suficiente. Pentru a reda OMC întreaga sa vitalitate, ar trebui ca membrii organizației să revină la cauzele profunde ale impasului actual. Adevăratul obstacol în cadrul negocierilor de până acum nu este instituțional sau tehnic, nici măcar nu este legat de conținutul programului, ci se referă mai degrabă la voința participanților de a ajunge la un compromis. Această situație rezultă din faptul că OMC nu a evoluat la fel de rapid ca realitățile economice globale. Schimbările importante în ceea ce privește deținerea puterii economice relative apărute între marii parteneri comerciali nu au fost încă pe deplin reflectate în sistemul OMC. Ca urmare, există un dezechilibru tot mai mare între contribuția țărilor emergente mari la sistemul comercial multilateral și avantajele de care ele beneficiază din acest sistem. Această tendință era vizibilă la momentul lansării ADD, dar de atunci ea s-a accentuat semnificativ și se preconizează că va continua să se accentueze și în viitor.

Reechilibrarea contribuției relative la sistem a țărilor dezvoltate și celei aparținând economiilor emergente este o cerință esențială pentru a avansa în viitor. Aceasta este o chestiune extrem de sensibilă pe plan politic și, în prezent, nu se întrevede niciun efort în sensul rezolvării cu adevărat a acestei situații. Însă, până când sistemul nu va depăși acest obstacol, nu se va putea înregistra niciun progres legat de vreo schimbare profundă a modului în care funcționează OMC.

Pe termen scurt, Comisia:

- va milita activ pentru încheierea Runde Doha;

și pe termen lung:

- va urmări să plaseze elaborarea de norme care să reglementeze comerțul mondial în centrul OMC;
- va face propuneri pentru obținerea unor rezultate mai precise și mai punctuale în cadrul OMC;
- va sprijini obiectivul de a atinge o masă critică de membri pentru a promova inițiative în cadrul OMC; și
- va face propuneri pentru a reflecta mai bine capacitățile diferite ale membrilor OMC de a contribui la sistem, pe baza unor abordări mai dinamice și specifice sectoarelor sau problemelor.

5.1.2. Conceperea unei abordări deschise față de acordurile bilaterale și regionale

UE trebuie să urmărească încheierea unor acorduri bilaterale și regionale în condiții care să favorizeze revenirea OMC în centrul negocierilor privind comerțul mondial. Acordurile de liber schimb pot servi drept laborator pentru o liberalizare a comerțului mondial. UE ar trebui să elaboreze propuneri viitoare în cadrul OMC în scopul acoperirii lacunelor din cadrul multilateral de reglementare și pentru a reduce fragmentarea soluțiilor la care s-a ajuns în cadrul negocierilor bilaterale.

UE ar trebui să includă în acordurile sale de liber schimb mecanisme adecvate care să permită altor țări interesate să devină părți la acestea în viitor, cu condiția ca respectivele țări să fie pregătite pentru a satisface nivelul de exigență stabilit. UE a aplicat deja această abordare în contextul negocierilor pentru Acordul privind comerțul cu servicii (TiSA), insistând de la început că acest acord multilateral trebuie să se bazeze pe cadrul arhitecturii multilaterale din Acordul general privind comerțul cu servicii și să fie deschis tuturor membrilor OMC care doresc să adere. Un alt exemplu îl reprezintă faptul că UE a semnat un acord de liber schimb (ALS) cu Columbia și Peru în 2012 și la care va adera Ecuadorul ca urmare a negocierilor încheiate în iulie 2014. Privind către viitor, mai multe țări și-au exprimat interesul de a se implica în viitorul acord TTIP. Acest lucru ar putea fi explorat, începând cu țări care au relații strânse cu UE sau cu SUA și care sunt gata să satisfacă nivelul ridicat de ambiție. O abordare similară ar putea fi adoptată stabilind legături între acordurile de liber schimb existente și viitoare în regiunea Asia-Pacific, o regiune esențială pentru funcționarea lanțurilor valorice mondiale.

UE a luat deja măsuri concrete pentru a garanta interoperabilitatea acordurilor sale prin facilitarea cumulului de origine. În mod normal, în cadrul unui ALS, produsele se califică la un acces scutit de taxe vamale pe piața UE numai atunci când un anumit procent din valoarea lor sau anumite etape-cheie ale procesului de producție au loc în țara parteneră sau sunt originare din aceasta. Atunci când originea poate fi cumulată, materiile prime pot fi obținute din anumite alte țări care au, de asemenea, un ALS cu UE și beneficiază în continuare de acces scutit de taxe vamale. De exemplu, acest lucru se întâmplă deja între UE, regiunea

mediteraneană și țările AELS. Materiile prime din fiecare din aceste regiuni sunt considerate eligibile pentru preferințe tarifare ale ALS în cadrul a ceea ce este cunoscut drept „sistemul de cumul paneuromediteranean”. Cumulul de origine permite reducerea tensiunii între caracterul bilateral al ALS și fragmentarea proceselor de producție în lanțurile valorice din diferite țări.

Comisia:

- va elabora contribuții care vizează abordarea principalelor provocări cu care se confruntă OMC pe baza unor soluții aduse de inițiativele bilaterale și regionale;
- își va demonstra disponibilitatea de a deschide ALS, inclusiv TTIP și acorduri vamale către țările terțe care doresc să devină parte la acestea, cu condiția ca țările respective să fie pregătite să satisfacă nivelul ridicat de exigență stabilit; și
- va explora, în cadrul negocierilor în curs de desfășurare, posibilitatea de a aplica cumulul de origine pentru țările cu care atât UE, cât și partenerii săi la ALS dispun deja de acorduri de liber schimb.

5.2. Înregistrarea de progrese în relațiile bilaterale

Agenda noastră bilaterală ar trebui să respecte trei principii directoare.

- **Pentru ca politica comercială a UE să genereze locuri de muncă și creștere economică, prioritățile noastre de a deschide negocieri trebuie să continue să se bazeze în primul rând pe criterii economice, ținând cont în același timp de voința partenerilor și, de asemenea, de contextul politic mai larg.**
- **Acordurile de liber schimb trebuie să prevadă o deschidere reciprocă și efectivă, bazată pe un nivel înalt de ambiție.** Aceasta presupune eliminarea globală a obstacolelor, precum și punerea efectivă în aplicare și asigurarea respectării legislației, fără a lăsa loc pentru noi obstacole, care să le înlocuiască pe cele vechi. Cu toate acestea, UE trebuie să mențină o abordare flexibilă în ceea ce privește negocierile ALS pentru a se ține seama de realitățile economice ale partenerilor săi.
- **În viitor, UE va trebui să sporească coerența abordării sale față de țările emergente pe plan multilateral, bilateral și unilateral.** În special, cu acele țări care nu mai beneficiază de SGP, ar trebui avută în vedere o reciprocitate aproape deplină în viitoarele acorduri bilaterale.

5.2.1. Rezultate cu Statele Unite și Canada

Negocierile comerciale privind TTIP sunt cele mai ambițioase și strategice negocieri pe care UE le-a întreprins vreodată. TTIP va consolida relația Europei cu Statele Unite, care constituie cel mai important aliat politic al nostru și cea mai mare piață de export. Parteneriatul poate oferi un veritabil laborator pentru elaborarea de norme la nivel mondial. După 10 runde de negocieri începând din iulie 2013, contururile a ceea ce ar putea fi un acord echilibrat încep să apară. Din perspectiva UE, acesta ar trebui să includă:

- un pachet de măsuri ambițios și echilibrat privind accesul la piață comparabil cu cel prevăzut în cadrul acordului de liber schimb al UE cu Canada;
- o nouă abordare a cooperării în materie de reglementare, precum și măsuri de reglementare concrete în sectoare cheie, respectând în același timp nivelul de protecție și autonomia de reglementare ale fiecărei părți; și
- o modernizare a normelor privind comerțul internațional, inclusiv în domenii precum dezvoltarea durabilă, combaterea corupției, aspecte comerciale legate de energie și materii prime, precum și în domeniul investițiilor.

Acordul economic și comercial cuprinzător (CETA) cu Canada este cel mai complet ALS încheiat de UE până în prezent. CETA este un acord istoric care prevede o liberalizare ambițioasă a comerțului și a investițiilor. El va crea oportunități economice importante pentru societățile europene, consumatori și publicul larg, promovând în același timp standardele UE. Acesta include angajamente fără precedent din partea Canadei în materie de achiziții publice și indicații geografice.

Comisia:

- va avea ca obiectiv încheierea unui TTIP ambițios, cuprinzător și reciproc avantajos, considerând acest acord una dintre principalele sale 10 priorități pentru acest mandat; și
- va înainta CETA Consiliului și Parlamentului European spre aprobare, cât mai curând posibil în 2016.

5.2.2. Un angajament strategic în Asia și regiunea Pacificului

Această regiune este crucială pentru interesele economice europene. UE și-a lăsat deja amprenta în Asia cu un acord ambițios încheiat cu Coreea de Sud; o strategie ASEAN bazată pe acorduri individuale care vor constitui pietrele de temelie pentru un cadru interregional UE-ASEAN; negocierile privind ALS cu Japonia; negocierile în materie de investiții cu China și Myanmar. Această strategie pentru Asia va trebui continuată, consolidată și îmbogățită în următorii câțiva ani.

Încheierea ALS între UE și Japonia reprezintă o prioritate strategică, care ar trebui să conducă nu numai la creșterea volumului schimburilor comerciale și a investițiilor bilaterale, ci și la o integrare economică mai aprofundată, o cooperare mai strânsă între UE și întreprinderile japoneze, precum și o cooperare mai strânsă între UE și Japonia pentru organisme de standardizare și de reglementare internaționale.

UE este angajată în aprofundarea și reechilibrarea relațiilor noastre cu China într-un mod reciproc avantajos. Negocierile în curs privind un acord bilateral de investiții constituie o prioritate absolută pentru realizarea acestui obiectiv. Finalizarea acestui acord va sprijini reformele Chinei și ar facilita participarea Chinei în planul de investiții pentru Europa al Comisiei, precum și participarea europeană în proiectul intitulat „O centură, un drum”. Ambele părți ar beneficia, de asemenea, de încheierea unui acord bilateral care să conțină măsuri concrete în vederea protejării indicațiilor geografice la cel mai înalt nivel stabilit în standardele internaționale. China a sugerat continuarea aprofundării relațiilor prin intermediul unui ALS, dar UE nu va fi pregătită să se angajeze într-un astfel de proces decât atunci sunt îndeplinite condițiile adecvate, astfel cum se stabilește în Agenda strategică 2020 de cooperare dintre UE și China. Aceste condiții sunt legate, de asemenea, de punerea în aplicare cu succes a unei serii de reforme economice interne în China, dat fiind că obiectivul unui ALS ar trebui să fie acela de a stabili condiții de concurență echitabile. În același timp, UE și China ar trebui să își consolideze dialogul privind comerțul regional și multilateral, precum și aspectele legate de investiții. UE ar trebui să încurajeze și să sprijine rolul din ce în ce mai important al Chinei în sistemul comercial multilateral și în inițiativele multilaterale, inclusiv Acordul privind comerțul cu servicii (TiSA), Acordul privind tehnologia informației, Acordul privind bunurile de mediu (EGA), Grupul de lucru internațional pentru creditele la export și Acordul privind achizițiile publice (GPA), astfel încât China să își consolideze nivelul de exigență al acestor inițiative și să își asume responsabilități în conformitate cu avantajele pe care le obține de pe urma unui sistem comercial deschis.

Desfășurându-și activitatea într-un lanț de aprovizionare regional din ce în ce mai integrat, investitorii din UE în Asia de Est ar putea beneficia de pe urma unei rețele extinse de acorduri de investiții în această regiune. Bazându-se pe dispozițiile în materie de investiții în curs de negociere cu China, UE va explora lansarea negocierilor privind investițiile cu Hong Kong și Taiwan⁽³⁸⁾.

ALS între UE și Coreea de Sud este cel mai ambițios acord comercial pus în aplicare până în prezent de către UE. Acest acord a stabilit în mod clar credibilitatea UE în ceea ce privește angajamentul său de a colabora cu Asia, deschizând în același timp piața Asiei de Est, în creștere rapidă, pentru exporturile UE. Cu toate acestea, acordul nu reglementează protecția investițiilor, întrucât a fost negociat înainte ca UE să fi dobândit această competență în urma Tratatului de la Lisabona. Învățămintele desprinse din punerea în aplicare a acordului sugerează, de asemenea, că unele dispoziții ar putea fi ajustate pentru a îmbunătăți funcționarea acestuia. Ambele aspecte ar putea fi abordate în paralel în cadrul unei revizuirii a acordului.

În Asia de Sud-Est, după acordul cu Singapore, încheierea negocierilor cu Vietnam a stabilit un al doilea punct de referință pentru colaborarea cu alți parteneri. UE își menține angajamentul de a relua negocierile

⁽³⁸⁾ Teritoriul vamal distinct Taiwan, Penghu, Kinmen și Matsu

cu Malaysia și cu Thailanda atunci când sunt întrunite condițiile adecvate pentru a face acest lucru; de a încheia negocierile în materie de investiții cu Myanmar; și de a deschide negocierile în vederea unui ALS, la timpul oportun, cu Filipine și Indonezia. La nivel regional, Comisia și țările ASEAN vor desfășura în curând o reuniune de bilanț pentru a trece în revistă progresul înregistrat în integrarea ASEAN, statutul acordurilor bilaterale de liber schimb între UE și membri ai ASEAN, precum și modul în care aceste inițiative pot servi ca elemente de bază pentru un acord comercial și de investiții interregional.

Un rezultat ambițios al ALS cu India ar crea noi oportunități comerciale pe o piață combinată de peste 1.7 miliarde de oameni. Comisia este pregătită să reia negocierile pentru un acord de liber schimb cuprinzător și ambițios.

Australia și Noua Zeelandă sunt parteneri apropiați ai Europei, împărtășesc valorile și opiniile Europei cu privire la mai multe aspecte și joacă un rol important în regiunea Asia-Pacific și în contexte multilaterale. Legăturile economice mai strânse cu aceste țări vor oferi, de asemenea, o platformă solidă pentru o integrare mai profundă a lanțurilor valorice Asia-Pacific mai vaste. Consolidarea acestor relații ar trebui să reprezinte o prioritate.

În urma acordului privind programul nuclear al Iranului, UE va evalua în timp util posibilitatea aprofundării relațiilor comerciale, în primul rând prin aderarea Iranului la OMC. Comisia este gata să finalizeze negocierile pentru un acord de liber schimb cu țările membre ale Consiliului de Cooperare al Golfului.

Comisia:

- va solicita autorizarea de a negocia acorduri de liber schimb cu Australia și Noua Zeelandă, ținând seama, în același timp, de sensibilitățile UE în materie de agricultură;
- va depune eforturi pentru reluarea negocierilor în vederea unui ALS interregional ambițios cu ASEAN, bazat pe acorduri bilaterale existente între UE și țările membre ASEAN;
- va examina lansarea negocierilor privind investițiile cu Coreea de Sud în contextul unei posibile revizuirii a ALS; și
- va încheia negocierile în materie de investiții cu China și va explora lansarea negocierilor în materie de investiții cu Hong Kong și Taiwan.

5.2.3. Redefinirea relațiilor cu Africa

Transformările continue ale Africii vor avea un impact semnificativ asupra lumii. Miza este importantă atât în ceea ce privește eradicarea sărăciei, cât și în ceea ce privește noi oportunități economice. Africa este continentul care a cunoscut cea mai rapidă creștere în ultimul deceniu. Cu toate acestea, principala dificultate este de a face ca această creștere să fie durabilă. Pentru a realiza acest lucru, este necesar un veritabil program de transformare economică și industrializare. Comerțul și investițiile vor avea un rol esențial în abordarea acestor provocări. Africa încă se confruntă cu o puternică fragmentare a piețelor și cu bariere ridicate de la o țară la alta. Există argumente puternice pentru promovarea integrării regionale și crearea de platforme de care ar beneficia o întreagă regiune.

Relațiile comerciale UE-Africa au intrat într-o nouă fază în 2014, odată cu încheierea a trei APE (acorduri de parteneriat economic) regionale care implică 27 de țări din Africa de Vest, de Sud și de Est. Consiliul a stabilit un nou parteneriat dinamic între cele două continente și a deschis calea pentru o cooperare mai strânsă în viitor. APE, sprijină, de asemenea, integrarea regională a Africii și pregătesc terenul pentru eforturile de integrare a Africii la scară mai largă.

Îndeplinirea promisiunii acestor acorduri va fi o realizare majoră pentru următorii câțiva ani. Rămân multe provocări, inclusiv aceea de a garanta că acordurile își valorifică potențialul în materie de dezvoltare. APE pot ajuta ca mediul de afaceri să devină mai previzibil și mai transparent, dar multe vor depinde de reformele interne autentice. Acest aspect ține de responsabilitatea țărilor africane, dar UE este pregătită să continue să acorde sprijin acestor țări. Ajutorul pentru dezvoltare disponibil poate consolida capacitatea și optimiza condițiilor necesare pentru ca țările africane să culegă beneficiile punerii efective în aplicare a APE, într-un mod care să fie în concordanță cu propriile lor strategii de dezvoltare.

Privind în perspectivă, acordurile de parteneriat economic (APE) constituie în egală măsură o punte către viitor. APE actuale acoperă, în principal, comerțul cu mărfuri. Există argumente solide în favoarea extinderii treptate a APE în alte domenii precum serviciile și investițiile. Facilitarea și protejarea investițiilor va fi următoarea etapă fundamentală pentru a sprijini creșterea economică pe continent.

Comisia:

- va colabora cu partenerii din Africa pentru a asigura punerea efectivă în aplicare a APE, prin crearea de instituții, de structuri și de mecanisme solide (inclusiv în parteneriat cu statele membre, cu Parlamentul European și cu societatea civilă), care vor contribui, de asemenea, la consolidarea reformelor din domeniul statului de drept și al bunei guvernante;
- va continua să susțină integrarea regională și să ofere un sprijin dedicat consolidării capacităților, inclusiv prin „ajutorul pentru comerț”;
- va aprofunda relațiile cu partenerii africani care sunt dispuși să se angajeze în acordurile de parteneriat economic, utilizând, în special, clauzele de revizuire privind serviciile și investițiile;
- va examina posibilitatea de a încheia acorduri bilaterale de investiții cu principalele economii africane pe baza criteriilor economice și a cadrului juridic existent pentru investiții străine; și
- va elabora principii în materie de investiții, împreună cu Uniunea Africană sau cu celelalte comunități economice regionale.

5.2.4. O agendă ambițioasă și vastă cu America Latină și zona Caraibilor

UE și țările din America Latină și din zona Caraibilor sunt parteneri de lungă durată în domeniul comercial și al investițiilor. Au fost încheiate acorduri comerciale preferențiale cu 26 dintre cele 33 de țări din America Latină și zona Caraibilor. Întreprinderile din UE sunt cei mai mari investitori în America Latină cu un portofoliu care depășește investițiile UE în alte regiuni.

Acordul de parteneriat economic cu țările din zona Caraibilor și acordurile de liber schimb cu Peru, Columbia, Ecuador și America Centrală creează noi dinamici pentru comerț și investiții, precum și pentru promovarea unei agende comune în materie de dezvoltare durabilă și integrare regională. ALS UE-Mexic, negociat înainte de 2001, s-a dovedit reciproc avantajos, dar în prezent acesta este depășit. Este momentul propice pentru a începe negocieri cu privire la modernizarea Acordului global UE-Mexic și pentru a putea valorifica toate beneficiile neutilizate pentru economiile noastre. De asemenea, Comisia evaluează potențialul unei modernizări a Acordului de asociere cu Chile. UE și Mercosur negociază un acord de liber schimb din 2000. UE își confirmă încă o dată angajamentul în favoarea unui acord de liber schimb amplu și cuprinzător cu Mercosur, care să țină seama de realitățile economice din regiune, vizând eliminarea barierelor și stimularea comerțului.

Comisia:

- va continua negocierile pentru un acord de liber schimb ambițios, echilibrat și cuprinzător cu Mercosur
- va solicita elaborarea unor directive de negociere pentru a moderniza acordurile de liber schimb cu Mexic și cu Chile după finalizarea exercițiului de delimitare a domeniului de aplicare a negocierilor. Aceste acorduri ar trebui să fie comparabile și compatibile cu acordul nostru de liber schimb cu Canada și cu viitorul acord cu Statele Unite ale Americii; și
- va fi dispusă să ia în considerare acorduri de investiții cu principalele țări din America Latină, în care UE deține stocuri de investiții semnificative, și să dezvolte, ca un prim pas, instrumente juridice fără caracter obligatoriu privind investițiile.

5.2.5. Un parteneriat strâns cu Turcia

Turcia este economia emergentă cea mai apropiată de UE și un actor regional de prim plan, dar relațiile comerciale și de investiții cu această țară sunt sub nivelul optim. Începând cu 31 decembrie 1995, UE și Turcia sunt legate printr-o uniune vamală. În forma sa actuală, această uniune vamală reglementează doar produsele industriale și nu dispune de un mecanism de soluționare a litigiilor. Modernizarea uniunii vamale ar trebui să elibereze potențialul economic neexploatat din domenii precum agricultura, serviciile și achizițiile

publice. O reformă a uniunii vamale ar putea, de asemenea, să pregătească terenul pentru asocierea Turciei la viitoarele acorduri de liber schimb ale UE.

Comisia va elabora un cadru nou, mai ambițios, cu Turcia, care va permite modernizarea uniunii vamale.

5.2.6. Stabilitatea și prosperitatea în vecinătatea UE

Politica europeană de vecinătate este în prezent în curs de revizuire, având în vedere evoluțiile majore din ultimii ani. În est, accentul va fi pus pe punerea în aplicare efectivă a acordurilor de asociere și de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare cu Ucraina, Moldova și Georgia, care să conducă la integrarea progresivă a pieței. Comisia va coopera îndeaproape cu cele trei țări astfel încât să maximizeze rezultatele economice concrete ale acestor acorduri ambițioase. În sud, obiectivul este de a încheia un acord de liber schimb aprofundat și cuprinzător cu Maroc și Tunisia.

Deși Comisia rămâne în continuare pregătită să exploreze posibilitatea de a încheia acorduri de asociere/acorduri de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare cu alte țări partenere din vecinătate, în special cu Iordania, ea recunoaște faptul că nu este posibil ca UE să preconizeze o integrare mai strânsă cu toate țările. Prin urmare, Comisia va examina alte modalități specifice de consolidare a relațiilor noastre comerciale și de investiții cu alți partenerii vecini pe baza intereselor reciproce. În paralel, și pentru a consolida integrarea comercială regională cu UE și între vecinii acesteia, este necesară accelerarea negocierilor în curs în cadrul convenției regionale unice în domeniul regulilor de origine paneuromediteraneene în vederea modernizării și simplificării normelor respective.

Comisia:

- va pune efectiv în aplicare acordurile de asociere/acordurile de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare cu Georgia, Moldova și Ucraina;
- va urmări obiectivul de a încheia acorduri de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare cu Maroc și Tunisia; și
- va urmări să încheie negocierile în curs de desfășurare în vederea modernizării și simplificării regulilor de origine paneuromediteraneene în cadrul convenției regionale unice în domeniul regulilor de origine paneuromediteraneene.

5.2.7. O relație complexă cu Rusia

Interesul strategic al UE rămâne acela de a ajunge la legături economice mai strânse cu Rusia. Perspectivile pentru a realiza acest lucru vor depinde, totuși, în special, de cursul pe care îl va lua politica internă și externă a Rusiei, care până în prezent nu oferă niciun semn că ar avea în vedere schimbările necesare. Evoluțiile din cadrul Uniunii economice eurasiatice trebuie, de asemenea, să fie luate în considerare.

Concluzie

Comerțul nu este un scop în sine. El constituie un instrument în beneficiul cetățenilor. Obiectivul politicii comerciale a UE este să valorifice cât mai mult beneficiile respective.

Acest lucru implică asigurarea faptului că politica comercială și de investiții este eficace. Aceasta trebuie să abordeze problemele reale, bazate pe o înțelegere a faptului că economia mondială este strâns legată de lanțurile valorice globale, că serviciile — inclusiv cele care impun furnizorilor să se deplaseze dincolo de frontiere — sunt din ce în ce mai importante; și că revoluția digitală este pe cale să transforme economia internațională. Acordurile comerciale trebuie să elimine obstacolele cu care se confruntă întreprinderile în economia mondială modernă. Acestea trebuie, de asemenea, să fie puse în aplicare și executate în mod eficient, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii.

Politica comercială și de investiții trebuie, de asemenea, să își asume responsabilitatea pentru sprijinirea și promovarea valorilor și standardelor UE. Uniunea trebuie să se angajeze împreună cu partenerii săi în vederea promovării drepturilor omului, a drepturilor de muncă și a protecției mediului, a sănătății și protecției consumatorilor, să susțină dezvoltarea și să contribuie la eradicarea corupției. În plus, politicile esențiale pentru

viitorul integrării Europei în economia mondială, precum investițiile și cooperarea în materie de reglementare, trebuie să sprijine, nu să submineze obiectivele mai generale ale UE, de a proteja oamenii și planeta. Orice modificare a nivelului de protecție trebuie să se orienteze numai în sensul unei îmbunătățiri.

Pentru a îndeplini toate aceste obiective este esențială o politică comercială care rămâne ambițioasă în eforturile sale de a modela globalizarea. Comerțul este benefic pentru cetățeni atunci când creează avantaje economice. Aceasta înseamnă măsuri care să sprijine sistemul multilateral, întruchipat de OMC și adoptarea unei strategii cu țintă precisă pentru acordurile bilaterale și acordurile regionale comerciale și de investiții.

UE nu poate atinge aceste obiective decât dacă se exprimă cu o singură voce și garantează un tratament egal pentru toate statele membre ale UE, pentru cetățeni și pentru întreprinderi. UE trebuie să fie coerentă în toate domeniile de politică. Aceste principii ale unității și coerenței trebuie să stea la baza activității zilnice, pe măsură ce Comisia, cu sprijinul Consiliului și al Parlamentului, va urmări să pună în aplicare prezenta comunicare în următorii ani.